

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ

Kristýna Homolová

**Hudební svět indiánské hudby v České republice.
Případ pražské kapely Walden Singers.**

Bakalářská práce

Vedoucí práce: Mgr. Martin Heřmanský, Ph.D.

Praha 2020

Prohlášení

Tímto prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu, které byly řádně citovány. Práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 3. 8. 2020

.....

Kristýna Homolová

Poděkování

Ráda bych poděkovala všem mým informátorům, především členům kapely Walden Singers, za ochotu být součástí mého výzkumu a vstřícnou spolupráci. Děkuji Mgr. Veronice Seidlové, Ph.D. za výuku etnomuzikologie na FHS. Mnohokrát děkuji vedoucímu mé práce Mgr. Martinu Heřmanskému, Ph.D. za trpělivost, užitečné rady a připomínky při vedení mé práce.

Abstrakt

Cílem mého etnografického výzkumu kombinujícího zúčastněné pozorování s polostrukturovanými rozhovory bylo popsat, analyzovat a interpretovat hudební svět indiánské hudby v Praze na příkladu kapely Walden Singers, která se produkováním indiánské hudby zabývá necelých třicet let. Teoreticky jsem vycházela hlavně ze tříložkového analytického modelu Alana P. Merriam rozšířeného o pojem *soundscape* Kay K. Shelemayové. Dalšími výzkumnými otázkami jsem se snažila zodpovědět, zda se členové identifikují s indiánstvím a je-li tomu provozování hudby příčinou, nebo je naopak zájem o indiány důvodem, proč se členové Walden Singers rozhodli k vytvoření kapely. Snažila jsem se poskytnout přehled inspiračních zdrojů, které během třicetileté existence využily. S tím souvisí poslední výzkumná podotázka, která se týkala autenticity produkované hudby, tedy co kapela považuje za autentické a jakými způsoby toho dosahuje.

Klíčová slova

Etnomuzikologie, hudba, indiánská hudba, identita, soundscape, euroindiánství, autenticita.

Abstract

The aim of my ethnographic research combining participant observation and semi-structured interviews was to describe, analyse and interpret soundscape of Native American music through the example of a band Walden Singers which has been producing Native American music for almost thirty years. As a theoretical framework I chose Alan P. Merriam's tripartite analytical model extended by the term *soundscape* coined by Kay K. Shelemay. With further research questions I attempted to find out whether the Walden Singers members identify with Native Americanism and if the cause of this interest was the music production or whether their interest in Native Americans led to forming the band. Furthermore, I tried to provide an overview of inspiration sources they have used throughout their thirty years of existence. In relation to that, there is the last research sub-question which concerns the authenticity of the music, thus what the band considers authentic and by which means it achieves it.

Key words

Ethnomusicology, music, Native American music, identity, soundscape, euroindianism, authenticity.

Obsah

1 Úvod.....	7
1. 1 Téma práce.....	7
2 Teoretická část.....	8
2. 1 Etnomuzikologie.....	8
2. 2 Hudba a identita.....	9
2. 3 Euroindiánství.....	10
2. 4 Indiánská hudba.....	11
2. 4. 1 Indiánská hudba mezi euroindiány.....	12
3 Metodologie.....	13
3. 1 Proměny výzkumného tématu.....	13
3. 2 Výzkumný problém, výzkumné otázky.....	14
3. 3 Výzkumná strategie.....	14
3. 4 Techniky sběru dat.....	14
3. 5 Výběr vzorku; prostředí výzkumu.....	15
3. 6 Analytické postupy.....	16
3. 7 Hodnocení kvality výzkumu.....	17
3. 8 Etické otázky výzkumu.....	18
4 Empirická část.....	19
4. 1 Kdo jsou Walden Singers?.....	19
4. 1. 1 Aleš Sedláček.....	20
4. 1. 2 Petr Harant.....	20
4. 1. 3. Filip Chmel.....	20
4. 1. 4. Patrik Dirn.....	20
4. 1. 5 Lukáš Schorný.....	21
4. 1. 6 Vít Suk.....	21
4. 2 Praktikování indiánské hudby.....	22
4. 2. 1 Buben.....	22
4. 2. 2 Vztah hudby a tance.....	23
4. 2. 3 Role v kapele vycházející z hudebního nadání.....	24
4. 2. 4 Učení se zpěvu.....	26
4. 2. 5 Význam indiánské hudby pro členy kapely.....	28
4. 2. 6 Popis zvuku.....	32
4. 3 Powwow – místo koncentrace indiánské hudby a tance.....	33
4. 3. 1 Co je vlastně powwow?.....	34
4. 3. 2 České powwow – od táboření k prestižní úrovni.....	35
4. 3. 3 Hudba na českých powwow.....	37

4. 4 Identifikace s indiánstvím.....	41
4. 4. 1 Liga lesní moudrosti	41
4. 4. 2 Stylové táboření.....	44
4. 4. 3 Výroba	47
4. 4. 4 Vzhled.....	49
4. 4. 5 Poslech indiánské hudby.....	50
4. 4. 6 Návštěva Ameriky	51
4. 4. 7 Další (indiánské) zájmy	53
4. 4. 8 Současné upadání zájmu	54
4. 5 Inspirační zdroje.....	55
4. 5. 1 Proměny dostupnosti zdrojů.....	55
4. 5. 2 Typologie inspiračních zdrojů.....	57
4. 6 Autenticita produkované hudby	57
5 Závěr	63
Použité zdroje:	67
Seznam obrázků.....	70

1 Úvod

1. 1 Téma práce

Tématiku „indiánů“ mi přiblížil můj otec, který je jimi okouzlen od svého útlého dětství. Ve druhém ročníku letního semestru na Fakultě humanitních studií, když jsem začala navštěvovat Hudebně-antropologický seminář, který vedla paní doktorka Veronika Seidlová. V rámci semestru jsme měli za úkol vybrat si buď nějaké prostředí, kde se provozuje určitá hudba nebo hudební svět, který chceme zkoumat. Shodou náhod se mi v tomto období zmínil otec, že se chystá na slavnosti powwow, slavnosti hudby a tance severoamerických indiánů, které se konaly již po třiadvacáté v Kladenské sportovní hale. Bez váhání jsem se chopila této příležitosti a můj výzkum indiánské hudby mohl začít.

Objevilo se však několik důvodů, proč jsem dala přednost zkoumání okruhu lidí organizujících tyto slavnosti a zároveň věnujících se indiánům, tedy lidem z organizace Indian Corral, kteří se nazývají „euroindiáni“¹. Během třetího ročníku jsem začala vymýšlet téma, které by se týkalo spíše toho prostřednictvím čeho (jakých věcí) se lidé stávají euroindiány. Později jsem se však zase vrátila zpět k indiánské hudbě, ale můj výzkum jsem již nevedla pouze v rámci slavností powwow, ale spíše v prostředí kapely, která na nich vystupuje. Kapela se jmenuje Walden Singers a indiánskou hudbu provozuje v rámci organizace Liga lesní moudrosti².

Jako konečné téma bakalářské práce jsem si tedy vybrala hudební svět indiánské hudby v České republice. Výzkum slouží k popsání chování, předmětů, přístupů a konceptů, podle kterých tito lidé indiánskou hudbu provozují. V rámci tohoto hudebního světa si všímám také samotného významu indiánství, zda je tvorba indiánské hudby důsledkem vztahu k indiánům, nebo je právě onen zájem o indiány důsledkem tvorby indiánské hudby.

¹ Název jejich webových stránek je: Indian Corral – Sdružení českých euroindiánů. Zdroj: Indian Corral – Sdružení českých euroindiánů. *Indian Corral – Sdružení českých euroindiánů* [online]. [cit. 2020-08-03]. Dostupné z: <http://indiancorral.cz/>

² Liga lesní moudrosti je nezávislá samostatná organizace sdružující chlapce i dívky, muže i ženy každého věku se zájmem o woodcraft - výchovné hnutí, které vytyčil počátkem 20.století americký spisovatel, malíř, přírodovědec a pedagog Ernest Thompson Seton. Většina činnosti se odehrává v dětských kmenech pod vedením dospělého náčelníka. V LLM jsou však i kmeny mladých lidí či dospělých anebo jednotlivci a rodiny s malými dětmi. Zdroj: Úvod | Liga lesní moudrosti. *Úvod | Liga lesní moudrosti* [online]. Copyright © 2013 Liga lesní moudrosti [cit. 2020-08-03]. Dostupné z: <https://www.ligalesnimoudrosti.cz/>

2 Teoretická část

2.1 Etnomuzikologie

Hudební antropologie neboli etnomuzikologie začala hudbu zkoumat z pohledu lidské činnosti. Proč je určitá hudba taková, jaká je, lze najít v chování, hodnotách a vztazích lidské společnosti (Jurková 2013: 2). Jednou ze základních teorií se stalo pojetí Alana P. Merriama, že etnomuzikologie je studium hudby v kultuře, kdy „hudební zvuk je výsledkem lidské činnosti, která je ovlivněna hodnotami, přístupy a přesvědčeními lidí, kteří tvoří určitou kulturu. Hudba nemůže být vytvořena jinak než člověkem pro jiné lidi, a i když můžeme pojmově oddělit hudbu od kultury ani jedna není bez druhé kompletní“ (Merriam 1964: 7).

Základem a východiskem pro zkoumání hudby jako produktu lidské činnosti se stal Merriamův tříložkový analytický model hudby. Rozdělení zkoumání hudby na tři analytické složky – zvuk, chování (hudební i nehudební) a významy, vysvětluje následovně:

Hudba je produktem člověka a má strukturu, ale ta struktura nemůže mít vlastní existenci, odlišnou od chování, které ji produkuje. Abychom pochopili, proč je hudební struktura taková, jaká je, musíme také porozumět chování, které ji produkuje. A také konceptům, které formují toto chování, zejména proč jsou uspořádány právě tak, aby vytvářely požadovaný druh organizovaného zvuku. (Merriam 1964: 7)

Jelikož Merriamův model počítal s víceméně izolovanými homogenními kulturami, což není v dnešní době prakticky nikde, je užitečné pracovat s pojmem *soundscape* Kay Kaufman Shelemayové vzhledem k dynamické povaze současného světa. Shelemayová připodobňuje pojem *soundscape* k *seascape*, tedy k mořské scénérii „která poskytuje flexibilnější analogii ke schopnosti hudby, jak setrvat na místě, tak pronikat do dnešního světa, absorbovat změny v obsahu i způsobech provádění a stále na sebe nabalovat nové vrstvy významů“ (Shelemay 2015: 9). Pojem *soundscape* – v české terminologii „hudební svět“ – popisuje jako lidské společenství, propojené určitými hodnotami (i těmi hudebními), v němž typické chování produkuje příznačný hudební styl (Shelemayová 2015 podle Jurková 2016: 93). „Hudební svět“, ekvivalent k pojmu *soundscape* ve významu Shelemayové, podle Zuzany Jurkové si můžeme představovat „jako spoustu jedinců, unášených společným proudem, z nichž někteří jsou blíž středu, někteří spíš u břehu“ (Shelemayová 2015 podle Jurková 2016: 94).

V rámci těchto dvou teoretických konceptů, Merriamova třísloužkového analytického modelu rozšířeného o pojem *soundscape* K. K. Shelemayové, probíhal můj výzkum hudebního světa indiánské hudby v České republice na příkladu kapely Walden Singers. Walden Singers představují jedny z aktérů, kteří svým jednáním spoluutvářejí hudební svět indiánské hudby. Jako jedna ze čtyř kapel v České republice, které provozují indiánskou hudbu, představují vhodný vzorek pro můj výzkum.

2. 2 Hudba a identita

Kay K. Shelemayová ve své knize *Soudscapes* popisuje vztah hudby a identity skrze hudební vkus, který je jakýmsi průvodcem naší identity.

Identita, kterou v určitém okamžiku preferujeme, je často posilována nebo vyjadřována hudbou. Ať už zpíváme písním, nebo posloucháme jazzové nahrávky, náš výběr hudby slouží jako průvodce k tomu, kým si myslíme, že jsme a kým si přejeme být. Náš hudební vkus je také průvodcem po tom, jak vidíme ostatní ve vztahu k nám a jak vjemy kulturních rozdílů formují naše životy. (Shelemay, 2015: 386)

Opírám se také o chápání identity Thomase Turina, které popisuje ve své knize *Music as Social Life: Politics of Participatory*, kde rozděluje pojmy *self* a *identita* podle množství habitů. Pojem habitus přejímá od C. S. Peirce a myslí jím sklon k reprezentaci jakéhokoli konkrétního chování, myšlení nebo reakce za podobných okolností nebo v reakci na podobné podněty v současnosti, budoucnosti i minulosti. *Self* je dle něj složený z celkového množství habitů, které vytváří tendence ke všemu, o čem přemýšlíme, co cítíme, zakoušíme a děláme. Kdežto pojem *identity* zahrnuje jen částečné a proměnlivé selekce habitů, které používáme k prezentaci nás samých pro nás i pro ostatní. Obvykle tedy jen vyzdvihujeme to, co je relevantní nebo produktivní v dané situaci, zatímco bagatelizujeme ostatní aspekty (Turino 2008: 101-102).

V rámci *identity* dle Turina dochází k veřejné prezentaci nejhlubších pocitů a hodnot, které sjednocují skupinu, hudbu a tanec.

Hudba, tanec, festivaly a ostatní veřejné kulturní praktiky jsou primárním způsobem, jak lidé jasně vyjadřují kolektivní identity, které jsou zásadní pro formování a udržování společenských skupin, a hned na to jsou základem pro přežití. Múzická umění jsou často oporou identity, umožňují lidem se důvěrně cítit jako součást komunity prostřednictvím uvědomění si sdílených kulturních znalostí a stylu a prostřednictvím samotného chování při společné účasti na vystoupení. Hudba a tanec jsou klíčem k utváření identity, protože jsou

často veřejnou prezentací nejhlubších pocitů a hodnot, které sjednocují skupinu. (Turino 2008: 2)

K této myšlence přispívá Zuzana Jurková tvrzením, „že skupiny, které se – zejména v městském prostředí – odlišují od ostatních, jsou k sobě často vázány provozovanou a konzumovanou hudbou i když není třeba přímo v jejich základu, je důležitým prvkem jejich identifikace“ (Jurková 2016: 93).

2. 3 Euroindiánství

Pojem „euroindiánství“ je v této práci vnímán jako určitý zájem o severoamerická nativní etnika. Podobně to pod pojmem „indiánský hobbysmus“ popisuje Colin F. Taylor v knize *History of Indian-White Relations* z roku 1988:

Termín „indiánský hobbysmus“ popisuje celou řadu neprofesionálních zájmů o severoamerické indiány vyskytujících se v Evropských zemích. Přestože termín „hobbysmus“ je užitečný, je obecně odmítán těmi, na které je aplikovaný; stejně tak není přijímán ani v Severní Americe, protože tito lidé cítí, že nemůže být tento zájem srovnáván s ostatními volnočasovými aktivitami, vzhledem k tomu, že obvykle zahrnuje velmi hluboké odhodlání. (Taylor 1988: 562)

Aktuálnější pohled na „euroindiánství“ a „indiánský hobbysmus“ nalezneme v kapitole od Radoslava Hlúška, kde se dočteme: „... termín „hobbysmus“ ukazuje, že zájem o indiánské kultury má povahu koníčka a volnočasové aktivity...vyvíjel se v rámci ostatních hnutí, především skautingu a woodcraftu“. K tomu připojuje poznámku, že obzvláště woodcraft je v podstatě založený na kultuře domorodých obyvatel Ameriky a stále je mnoho euroindiánů, kteří jsou zároveň woodcrafteri nebo v rámci woodcraftu začínali. (Hlúšek 2009: 169-170)

V současnosti se někteří lidé s těmito zájmy nazývají také „euroindiáni“ viz např. sdružení Indian Corral, které má v samotném názvu webových stránek toto označení použito (viz <http://indiancorral.cz/>).

Podle Hlúška je možné na pojem „euroindián“ koukat různými pohledy a jeho definice stále není jasně deklarovaná:

Již bylo naznačeno, že je slovo „indián“ v tomto kontextu jasně spojené s domorodými obyvateli Severní Ameriky. To znamená, že euroindián je člověk, kterému se líbí životní styl a hodnoty domorodých obyvatel Severní Ameriky a žije v souladu s těmito hodnotami. Avšak členové tohoto hnutí mezi sebou vidí rozdíly. Jednoduše řečeno, pokud se někdo považuje za

euroindiána, neznamená to automaticky, že ho budou ostatní členové také považovat za euroindiána. Otázkou tedy je, kdo je euroindián a jak ho nebo ji můžeme definovat? Pokud někdo nosí indiánské oblečení a kempuje v týpí někde v lese pár dní v roce, je to euroindián? Pro většinu společnosti je odpověď pravděpodobně ano, ale to neplatí pro ostatní členy hnutí. Euroindián musí být zaujatý tímto koníčkem, přesněji životním stylem a hodnotami domorodého Američana po celý rok, musí číst knihy a články, vyrábět indiánské výrobky, oblečení, zbraně a dekorace a žít v souladu s přírodou. Proto je někdy obtížné někoho definovat nebo označit za euroindiána. (Hlúšek 2009: 168-169)

Právě z důvodů nejednotné definice a obtížného rozlišení budu ve svém výzkumu používat pojem „euroindián“ pouze jako technický termín k označení všech lidí, kteří se o indiány zajímají, bez ohledu na to, v jaké míře a jak moc jsou jimi zaujati.³

Každá činnost, která se týká domorodých obyvatel Severní Ameriky, je spojována se zájmem o toto obyvatelstvo, tudíž je úzce spojeno provozování indiánské hudby s „euroindiánstvím“, jak je tomu právě u kapely Walden Singers.

2. 4 Indiánská hudba

Pojem „indiánská hudba“ v celé mé bakalářské práci a také v rámci mého výzkumu užívám pro označení hudby severoamerických indiánů, nikoliv indiánů z Jižní Ameriky.

Pro indiánskou hudbu je charakteristické, že se „hudební projevy indiánů, původních obyvatel severoamerického kontinentu, v základních rysech shodují ve všech kulturních oblastech: Jde o převážně vokální hudbu, zpívanou často jednohlase sborově (běžné např. rezponzoriální formy) s doprovodem membranofonů nebo jiných rytmických nástrojů (chřestidel apod.)“ (Jurková 2001: 74).

Indiánská hudba se nejčastěji rozděluje podle činnosti, kterou při tom vykonává: pokud někdo něco dělá, udělá to správně jen v případě, že k tomu zazpívá i správnou píseň. „Každý kmen měl velké množství písní, které užíval při mnoha obřadech, při léčbě nemocných, k doprovodu tanců i k vytvoření hranic mezi sociálními skupinami, ať už byly uspořádány podle věku, klanů či pohlaví“ (Nettl 2017: 732-733). Nettle přibližuje hudební chápání indiánů a vysvětluje, že představa technické složitosti pro ně nikdy nebyla kritériem hudební kvality, hudba je hodnocena především podle její schopnosti integrovat společnost a

³ Je nutné zdůraznit, že ani členové kapely Walden Singers se vyloženě neoznačují pojmem „euroindián“ a v žádném z rozhovorů nebyl tento pojem vyřčen, přesto ho budu používat čistě jako technický termín pro označení lidí se zájmem o domorodé obyvatelstvo Severní Ameriky, kterými zajisté členové kapely Walden Singers jsou.

zastupovat ji vůči okolí, jak dokáže spojovat obřadní události se těmi sociálními a jakou má nadpřirozenou moc (Nettl 2017: 739). Později jim hudba začala sloužit také k udržení kulturní identity: „Tragické dějiny indiánů přinesly jako jakýsi šťastnější vedlejší produkt nový směr: indiáni začali hudbu používat jako zbraň k obraně proti totální asimilaci a v boji o udržení své kulturní identity“ (Nettl 2017: 750). Záležitostí současného vývoje je „rozšíření mezikmenového stylu, založeného na hudbě préríjních indiánů, a společného písňového repertoáru kultury powwow...“ (Nettl 2017: 757).

2. 4. 1 Indiánská hudba mezi euroindiány

Nejčastěji je diskutováno o produkci indiánské hudby mezi euroindiány ve spojitosti s konáním slavností powwow, které se bez živého hudebního doprovodu mohou jen těžko obejít. V článku pojednávajícím o německých powwow stojí, že kapely zpívají buď severní styl nebo jižní a některé mohou být složeny jen z žen. Kapely, které jsou mužské, mohou mít ženy jako doprovod, tzv. backup. Zpěváci se učí písni zaměřením se na indiánské kapely Northern Cree, Black Stone, Yellowhammer, Rosehill a spoustu dalších. Někteří tvrdí, že skládají své vlastní powwow písni, aby zabránili střetu s původními zpěváky (Watchman 2005: 246).

Téma indiánské hudby provozované na území České republiky není příliš akcentované, lze přesto najít několik diplomových a bakalářských prací, které se tohoto tématu dotkly. Například diplomová práce s názvem *Indiánská subkultura v České republice* (2017) Elišky Bridges se v rámci podkapitoly o slavnostech powwow zmiňuje o historii vzniku českých kapel, které na nich hrají, o rolích v rámci kapely a o typologii rozdělení písni. Diplomová práce Václava Pecla, která nese název *Fenomén oživené historie (na příkladu českých a moravských euroindiánů a jejich shromáždění na akcích pow wow)* (2009), se zabývá rozdělením indiánských písni podle druhu tance. Další diplomová práce *Euroindiáni: Modely způsobu života* (2012) od Jany Telenské v sobě skrývá celou podkapitolu Hudba a zpěv, která popisuje indiánskou hudbu, její rozdělení a druhy písni. Také se zmiňuje o provozování indiánské hudby a tance mezi euroindiány, kde se dozvídáme, že:

Při táboření se ozývají písni jak k východu, tak k západu slunce. Často můžeme slyšet i „Pipe loading song“, která se zpívá při nácívání dýmky a k začátku potní chýše. Na počátku ceremoniálu se zpívá tzv. Kouzelníkův zpěv nebo také Orlí zpěv, který jinak hojně využívají indiánští kouzelníci. „Four direction song“ se využívá při ženské potní lázni nebo při modlitbě ke čtyřem světovým stranám. Během svých táboření a z rozhovorů s euroindiány jsem

reflektovala, že se mezi nimi využívají především písňe taneční a obřadní. (Telenská 2012: 42).

3 Metodologie

3.1 Proměny výzkumného tématu

Dalo by se říct, že celá má výzkumná činnost indiánů, indiánských slavností powwow, euroindiánů a indiánských kapel na území České republiky by se dala rozdělit do dvou částí. První část výzkumu byla v rámci již zmiňovaného Hudebně-antropologického semináře a druhá část, nepoměrně intenzivnější, byla v rámci této bakalářské práce.

V rámci semináře, jsem se dozvěděla o powwow, vznikly dvoje terénní poznámky z roku 2018 a 2019 a rozhovor s organizátorkou Karolinou Majerovou, která mi poskytla hlubší vhled do příprav powwow, své názory i osobní postřehy⁴.

Pod vlivem kurzu Kultury nativních severoamerických etnik, jsem svůj výzkum začala směřovat více k samotným indiánům, přesněji řečeno spíše k euroindiánům, tedy k lidem, kteří se o indiánskou kulturu zajímají. Na přelomu května a června 2019 jsem se zúčastnila 3. ročníku Táboření nanečisto, které pořádala organizace Indian Corral. Výzkum tedy pokračoval, jak kvůli hudbě, tak už i kvůli euroindiánské materiální kultuře.

Jelikož jsem stále spíše směřovala k tématu indiánské hudby, rozhodla jsem se svůj výzkum přesunout od materiální kultury zpět k této hudbě. V listopadu 2019 jsem kontaktovala Filipa Chmela ze skupiny Walden Singers, zda bych mohla navštívit jejich zkoušku a po jeho kladné odpovědi začal intenzivní výzkum pro hlavní téma mé bakalářské práce, kterým se stal hudební svět indiánské hudby v Praze.

Bohužel mi celý výzkum zkomplikovala pandemie covid-19, která postihla celý svět. V České republice byl vyhlášen od 12. března 2020 nouzový stav, který přerušil jak mé zúčastněné pozorování, tak zrušil i 25. ročník kladenského powwow, kde jsem měla v plánu se zaměřit při svém pozorování na kapelu Walden Singers. Musela jsem tedy pozměnit své plány a do té doby uskutečněné rozhovory doplnit o interview vedená skrze videohovor.

⁴ Z tohoto rozhovoru také čerpám data do empirické části bakalářské práce.

3. 2 Výzkumný problém, výzkumné otázky

Výzkumným problémem, na nějž zaměřuji svou pozornost je hudební svět indiánské hudby provozované v České republice. Tento jev se snažím popsat, analyzovat a interpretovat skrze kapelu, která se této hudební praxi věnuje přes dvacet let.

Hlavní výzkumná otázka mého výzkumu zní: „Jak je indiánská hudba praktikována v prostředí České republiky/Prahy?“

S tím souvisí tři další podotázky:

„Jak se lidé, kteří tuto hudbu provozují, identifikují s indiánstvím?“

„Odkud čerpají inspirační zdroje a jak s nimi ve své produkci zacházejí?“

„Jaký důraz kladou ve své praxi na autenticitu produkované hudby?“

3. 3 Výzkumná strategie

Můj výzkum je založen na etnografickém výzkumu, jelikož „etnografie jako metoda výzkumu se často používá ke zkoumání skupiny lidí, kteří sdílí stejnou kulturu. ... představuje vhodný nástroj pro pochopení náhledů studovaných lidí, a pro významy připisované tanci, divadlu a hudbě“ (Krüger 2008). „Etnografické studie odrážejí široké spektrum zájmů – zkoumají perspektivy členů skupiny, obsahy a formy jejich myšlení, interakce a sociální praktiky. V popředí obvykle stojí otázka, jak jedinci společně vytvářejí sociální skutečnost“ (Hendl 2016: 118-119). Sbírala jsem data v terénu pomocí zúčastněného pozorování a rozhovorů a vycházela jsem z konkrétních situací, které jsem později zobecňovala. „Jelikož induktivní závěry překračují informace obsažené v datech, dokážeme prostřednictvím indukce vytvářet obecné zákony“ (Clark 2000). Obecně je cílem kvalitativního výzkumu, což platí i pro výzkum etnografický, zjistit, pokud možno, veškeré jevy, které se vyskytují ve vybrané skupině, a tyto jevy pak interpretovat; tj. nalézat v dané skupině nějaké struktury, vazby, pravidelnosti (Novotná 2009/2010). Stejně tak je i mým cílem porozumět indiánské hudbě, lidem a kultuře, kteří ji provozují.

3. 4 Techniky sběru dat

Data jsem sbírala v rámci etnografického terénního výzkumu, který jsem vedla s delšími pauzami od roku 2018 do roku 2020. Nejintenzivnější období sběru dat bylo od listopadu 2019 do dubna 2020 se členy kapely Walden Singers, kteří mají mimo jiné zkoušky v Praze, takže pro mě byli také dobře dostupní. Prováděla jsem zúčastněné pozorování na

kladenských slavnostech powwow roce 2018 a 2019, kde kapela Walden Singers pokaždé účinkuje již od samého začátku konání těchto slavností. V roce 2020 se bohužel slavnosti zrušily kvůli zmíněné koronavirové pandemii. Od listopadu 2019 jsem navštěvovala zkoušky kapely Walden Singers, které mají v týdenních intervalech. Z těchto zúčastněných pozorování vznikly terénní poznámky, které zahrnovali jak neformální nenahrávané rozhovory, tak také fotografie a videozáznamy. V březnu 2020 mi nouzový stav vyhlášený v ČR tyto pozorování přerušil a musela jsem si vystačit jen s rozhovory pomocí videohovoru. Uskutečnila jsem sedm polostrukturovaných rozhovorů, šest z nich je s každým členem kapely Walden Singers, sedmý jsem dělala s organizátorkou powwow Karolinou Majerovou. Rozhovor s Karolinou Majerovou jsem se rozhodla zařadit z důvodu, že je organizátorka slavností powwow a svými rozhodnutími ovlivňuje nejen kapelu Walden Singers, ale i ostatní kapely, a tím z velké části ovlivňuje samotnou tvorbu a provozování indiánské hudby. Všechny rozhovory jsem nahrávala a poté přepisovala do textové formy.

V etnografickém přístupu je důležitá emická a etická perspektiva, které „...antropologové označují jako dva odlišné úhly pohledu na studovanou kulturu. Etická deskripce představuje analytický úhel pohledu antropologa, zatímco emická deskripce reprezentuje nativní úhel pohledu studovaného domorodce“ (Soukup 2011: 252). Odlišení těchto dvou perspektiv lze provádět například pomocí positioningu (situovanosti), skrze který výzkumník reflektuje svou aktuální pozici ve zkoumaném prostředí. Snahou v etnografickém výzkumu je, aby byl co nejbližší emické perspektivě, abychom pochopili skupinu lidí jejich pohledem.

3. 5 Výběr vzorku; prostředí výzkumu

Vzorek jsem vybírala účelově, jelikož jsem potřebovala pouze lidi, kteří zastupují zkoumaný jev, tedy ty, kteří provozují indiánskou hudbu, nebo o ní hodně ví. Jako techniku výběru vzorku jsem tedy zvolila účelové vzorkování (purposelful sampling) (Novotná 2009/2010).

Jelikož v celé České republice jsou pouze čtyři kapely, které hrají indiánskou hudbu, měla jsem výběr velmi jednoduchý. Vybrala jsem kapelu, která je každoročním účinkujícím na kladenských slavnostech severoamerických indiánských tanců a hudby powwow, pražské Walden Singers⁵. Indiánskou hudbu provozují v rámci organizace Liga lesní moudrosti, která se zabývá woodcraftem⁶.

⁵ Detaily a složení výzkumného vzorku viz kapitola 4. 1 Kdo jsou Walden Singers?

⁶ Woodcraft je spojení slova *wood* (les, dřevo) a *craft* (nejčastěji ve významu dovednost). V češtině má pojem woodcraft pouze jediný význam, a to označení ideové podstaty výchovného hnutí, jehož kořeny jsou spjaty s

K Walden Singers jsem přidala již zmiňovanou organizátorku českých powwow Karolinu Majerovou.

Prostředí výzkumu byly již zmíněné zkoušky kapely v jejich zkušebně v Praze 6 a vystoupení na kladenských powwow v letech 2018 a 2019. Kapela v současné době na jiných akcích nevystupuje, a jelikož se se letošní ročník kladenských slavností powwow nekonal, bohužel jsem neměla možnost dalšího pozorování.

Prostřednictvím těchto pozorování (zkoušky kapely, slavnosti powwow) a rozhovorů (členové Walden Singers a organizátorka powwow Karolina Majerová) se snažím porozumět a popsat, jak se utváří hudební svět (soundscape) indiánské hudby praktikované v prostředí České republiky.

3. 6 Analytické postupy

„Umění interpretace v kvalitativním výzkumu se rovná umění přečíst data nějakým novým, pozoruhodným, přesvědčivým a antropologicky (...) relevantním způsobem“ (Konopásek 1997: odst. 11).

Zúčastněná pozorování jsem zaznamenávala pomocí terénních poznámek, které jsem se snažila vytvořit co nejdříve po příchodu domů. Nahrávané rozhovory jsem z diktafonu přepisovala do textové podoby, užila jsem doslovné transkripce, jelikož jsem usoudila, že je dostačující pro analýzu dat v etnografickém výzkumu. K datům jsem přidala také popis zvuku pro jednu skladbu, kterou skupina Walden Singers hraje, kde jsem popsala samotný zvuk skladby.

Všechny data jsem poté podrobila segmentaci, která „zahrnuje rozdělení dat do analytických jednotek, jenž obsahují z hlediska cílů výzkumů nějaký význam...“ (Hendl 2016: 232). Společně s tím jsem začala tvořit kódy, deskriptivní a poté interpretativní. Deskriptivní kódy popisují, o jakém tématu výpověď hovoří, zatímco interpretativní zachycují významy, které informátor svými odpověďmi odhaluje. Obecně je kód: „... symbol přiřazený k úseku dat tak, že ho klasifikujeme nebo kategorizujeme. Kódy mají mít relevanci k výzkumným

E. T. Setonem. Překladatel jeho knih Miloš Seifert vytvořil a zavedl používání českého ekvivalentu *lesní moudrost*. Podle Jiřího Linharta (autora hesla woodcraft ve II. svazku *Velkého sociologického slovníku* vydaného v Praze r. 1996) je woodcraft „filozofickou a etickou koncepcí akcentující spojitost člověka s životem přírody (živly, rostlinami a zvířaty), volně navazující na indiánskou mytologii a folklór.“ Liga lesní moudrosti uvádí ve své příručce *Kmenové zřízení* následující: „Woodcraft neboli lesní moudrost je výchovné hnutí. Vede člověka k tomu, aby v sepětí s přírodou harmonicky rozvíjel své tělo i ducha a dosahoval vysoké lidské úrovně (dokonalého lidství)“ (Porsch 2011). Zdroj: DANĚK, Milan. *Pedagogika Setonova woodcraftu*. Brno, 2013. diplomová práce (Mgr.). Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. Fakulta humanitních studií.

otázkám, konceptům a tématům. Kódování je ústředním bodem analýzy...“ (Hendl 2016: 232). Využívala jsem formy otevřeného kódování, kdy jsem pouze pomocí kódů třídila data: „Při otevřeném kódování je text jako sekvence rozbit na jednotky, těmto jednotkám jsou přidělena jména a s takto nově pojmenovanými (označenými) fragmenty textu potom výzkumník dále pracuje“ (Švaříček, Šedřová 2007: 211). Také jsem si ke kódům přisuzovala poznámky pro následnou interpretaci. Vše jsem prováděla pomocí počítačového programu Atlas.ti 7. Následné kódy a poznámky k nim jsem podrobila tématické analýze. „Téma zachycuje něco důležitého v datech ve vztahu k výzkumné otázce... Témata jsou abstraktní konstrukty, které výzkumník navrhl během analýzy nebo na jejím konci“ (Hendl 2016: 266).

Při tvoření kódů jsem se držela rozdělení do tří rovin Merriamova třísložkového analytického modelu hudby, na který navazuje i pojem soundscape od K. K. Shelemayové. Kromě samotného zvuku kapely Walden Singers jsem sledovala také hudební i nehudební chování jejích členů jak fyzické, tak sociální a snažila jsem se zachytit jejich myšlenky a představy o hudbě (např. přisuzované hodnoty, spiritualitu apod.).

3. 7 Hodnocení kvality výzkumu

Pro kvalitativní výzkum je charakteristická vysoká validita, jelikož opravdu pozorujeme ty aktéry a ten terén, který jsme pozorovat chtěli. Existují ale některá nebezpečí, například „reaktivita, kdy přítomnost výzkumníka může ovlivnit procesy, na něž je výzkum zaměřen. Zkreslení ze strany výzkumníka se týká toho, co výzkumník jako pozorovatel přináší do výzkumu v podobě svých subjektivních teorií a předsudků či vlastností... Zkreslení ze strany zkoumané osoby nebo informátora může nabývat mnoho podob od zatajování informací až po jejich zkreslování“ (Lincoln a Guba podle Hendl 2016: 150). Tato nebezpečí jsem měla stále na vědomí a snažila se alespoň ze své strany o co nejmenší zkreslování či narušování při pozorování.

Jelikož jsem nebyla ani nejsem členem žádné indiánské kapely, vystupovala jsem ve výzkumu v pozici outsidera, a tudíž pro mě bylo snazší zpozorovat některé jevy, které by insider – člověk, který je nějakým způsobem angažován – velmi těžko zexplicitňoval, jelikož mu mohou přijít obyčejné a normální. Zároveň mi však pozice outsidera znesnadňovala detailní porozumění zkoumaných jevů, které jsou insiderům důvěrně známé, zatímco mě, jako outsiderovi byly zcela cizí.

3. 8 Etické otázky výzkumu

Hlavním etickým principem pro mě bylo nepoškodit zkoumané a po celý výzkum jsem vycházela z etického kodexu České asociace pro sociální antropologii⁷.

Na počátku výzkumu se jako stěžejní vynořila etická otázka anonymizace, kterou jsem vyřešila hned při prvním setkání s kapelou, kdy jsem se jich zeptala, zda v mém výzkumu budou chtít být anonymizováni nebo ne. Dále jsem je seznámila s výzkumem a cíli, ke kterým bude směřovat a samozřejmě s tím, že jejich účast ve výzkumu je dobrovolná a kdykoliv mohou od zkoumání odstoupit. Anonymizovat nechtěli, ale požádali o poskytnutí hotové práce před odevzdáním k přečtení, což jim samozřejmě bylo umožněno.

Před každým rozhovorem jsem se ptala na souhlas s nahráváním a následným zpracováním získaných dat. Co se týče audiovizuálních záznamů, samozřejmě jsem se vždy zeptala, jestli mohou fotografii či videozáznam pořídit. Jelikož informátoři netrvali na písemném informovaném souhlasu, omezila jsem se jen na ústní souhlas. Snažila jsem se po celý výzkum mezi mnou a mými informátory nastolit vzájemně vyvážený vztah.

Jelikož jsem dělala rozhovory se členy jedné kapely, dávala jsem si pozor na citlivá data, které by nějak mohly poškodit jednotlivce či celou kapelu. Vždy jsem se o těchto obtížných situacích radila se svým vedoucím práce.

⁷ Etický kodex České asociace pro sociální antropologii | CASA. *CASA* | *CASA* [online]. Copyright © CASA [cit. 2020-08-03]. Dostupné z: http://www.casaonline.cz/?page_id=7

4 Empirická část

4. 1 Kdo jsou Walden Singers?

Mými informátory se stali členové euroindiánské⁸ kapely Walden Singers, jedna ze čtyř českých kapel. Charakteristická je pro ni každoroční účasti na českých slavnostech powwow a vystoupeních jen na území České republiky. „*Takže Walden prostě je hlavně na tu českou scénu a na táboření a vlastně jako Liga lesní moudrosti a takovýhle věci.*“⁹

V roce 1992 v rámci kmene Walden, který patřil pod organizaci Liga lesní moudrosti, založil Aleš Sedláček, Petr Harant, Jakub Vávra a Josef Kocourek euroindiánskou kapelu Old Land Singers. Postupem času se kapele víceméně samovolně začalo říkat Walden Singers:

...v rámci toho my jsme v roce 92 založili kapelu, který jsme říkali Old Land Singers, jako Zpěváci starého kontinentu. A my jsme se nikdy nejmenovali Walden Singers, ten název fakticky neexistoval, protože jsme vždycky byli parta Waldeni a pod touhle hlavičkou jsme chtěli vystupovat, tak nám všichni spontánně začali říkat Walden Singers po 15, 20 letech, paradoxně v situaci, kdy už polovinu těch členů naší kapely už netvoří členové Waldenu.¹⁰

Kapela hraje powwow písně, které jsou určené k tanci. Tyto písně se dále rozdělují na jižní a severní styl podle geografické polohy, kde vznikly. Rozdíly mezi těmito styly jsou hlavně v poloze zpěvu: „*to je taková jednoduchá pomůcka, že ty ze severu jsou i posazené celkově mnohem výš hudebně, to znamená hlasy zpěváků jsou mnohem vyšší a ty jižní písničky mají ty melodie trošku jiné, ta píseň má trošku jinou strukturu.*“¹¹ Hráči sedí okolo jednoho velkého bubnu, na který společně unisono (ve stejnou chvíli) bubnují a melodickou linku tvoří zpěvem. Kapela Walden Singers se zaměřuje na severní styl, který pochází z Velkých Plání, a proto je často také nazýván jako severní préríjní styl: „*...dalo by se říct, že to co s Waldenama hrajeme, je préríjní styl, kde je velkej buben a spousta bubeníků okolo.*“¹². Charakteristický pro tento styl je zpěv ve vyšších polohách zpíván vysokým, napjatým, silně pulzujícím hlasem. Každá píseň má rezponziální formu (tzv. call and response), kdy předzpěvák zazpívá část písně a ostatní členové po něm opakují. (Hoefnagels 2004: 1-2)

⁸ Technický termín euroindiánská kapela používám pouze pro analytické odlišení kapel euroindiánských a indiánských, kdy euroindiánská kapela je označení pro kapelu, která produkuje indiánskou hudbu a je složena z euroindiánů a indiánská kapela je označení pro kapelu, která produkuje indiánskou hudbu, ale je složena z indiánů (původních domorodých obyvatel Severní Ameriky).

⁹ Rozhovor s Patrikem Dirnem, 14. 4. 2020

¹⁰ Rozhovor s Petrem Harantem, 21. 4. 2020

¹¹ Rozhovor s Karolinou Majerovou, 4. 4. 2019

¹² Rozhovor s Patrikem Dirnem, 14. 4. 2020

V kapel zůstali z původního složení jen Aleš Sedláček a Petr Harant, ostatní současní členové se ke kapele přidávali postupně. Nyní tvoří kapelu šest členů, kromě Aleše Sedláčka a Petra Haranta, jsou to Filip Chmel, Patrik Dirn, Lukáš Schorný a jako poslední se přidal Vít Suk. Každý týden se schází ve středu kolem šesté hodiny večerní na zkouškách v Základní škole speciální a Praktické škole, Rooseveltova 8 na Praze 6.

4. 1. 1 Aleš Sedláček

Aleš Sedláček (nar. 1976) je jedním ze zakladatelů kapely, k čemuž odkazuje i jeho přezdívka Tokaheya Valowan, která znamená První zpěvák. Byl náčelníkem Ligy lesní moudrosti, v současnosti působí jako člen náčelnictva a je členem kmene Walden. V civilním životě je předseda České rady dětí a mládeže a místostarosta obce Horoměřice. V kapele působí již 28 let.

4. 1. 2 Petr Harant

Petr Harant (nar. 1978) je druhý zakladatel kapely. Přezdívka Gu znamená Spálený a udělili mu ji kamarádi, kvůli zarudlým flekům, které se mu objevili na těle, když byl ve velmi mladém věku (13-14 let) v indiánské sauně. V Lize lesní moudrosti je členem kmene Walden. V kapele působí již 28 let a byl v ní první předzpěvák, později tuto funkci předal Filipovi Chmelovi. Pracuje jako lékárník, farmaceut.

4. 1. 3. Filip Chmel

Filip Chmel (nar. 1984) přišel do kapely ve svých 24 letech a převzal funkci předzpěváka. Přezdívky má dvě, ale ani jednu z nich nepoužívá. První je Maski, která vlastně nemá žádný význam a druhá Šunka wakhana, která znamená Vysoký kůň. Byl náčelníkem Ligy lesní moudrosti, v současnosti je místonáčelníkem. Pochází z kmene Osmaka Opo. Ve svém profesním životě je projektant se zaměřením na opravu historických budov.

4. 1. 4. Patrik Dirn

Patrik Dirn (nar. 1973) se přidal ke kapele jako třetí. Přezdívku má, ale znají ji jen blízké osoby. V rámci Ligy lesní moudrosti působil jako stráž a později byl přijat do kmene Walden. Mimo hraní s Walden Singers, jezdí se skupinkou lidí ukazovat indiánskou kulturu veřejnosti (najímaní na festivaly apod.) a také se věnuje organizaci závodů rodea v rámci spolku Pro Rodeo Czech Association, z. s. Pracuje jako obchodní technik, fakturant a logistik ve firmě, která obchoduje s komponenty pro elektrozařízení.

4. 1. 5 Lukáš Schorný

Lukáš Schorný (nar. 1979) se k Walden Singers přidal v roce 1996. Jeho přezdívka je Wasúpi Wanyanka, která znamená Vidí kroupy. Byla mu přidělena, když si na jednom táboření pokreslil své týpí modrými bytostmi s bílými puntíky (asi 5 cm) a pár dní po tom, co týpí domaloval se nad táborem přehnala bouře, kdy padaly stejně velké kroupy, jako puntíky, které nakreslil na týpí. V Lize lesní moudrosti působí pod hlavičkou kmene Walden. Mimo hraní s kapelou se také věnuje sjížděním řek na bullboatech (indiánské plavidlo). Pracuje jako restaurátor.

4. 1. 6 Vít Suk

Vít Suk (nar. 1987) se dostal ke kapele Walden Singers přes Filipa Chmela, se kterým se kamarádil a chodil do stejného kmene Osmaka Opo. Přezdívku žádnou nemá. Jako jediný z kapely se zajímá spíše o lesní indiány, kteří používali místo týpí tzv. vlgvam. Pracuje jako konstruktér v Automotiv.

Obrázek č. 1 - kapela Walden Singers na 24. ročníku powwow v Kladně, archiv autorky

4. 2 Praktikování indiánské hudby

4. 2. 1 Buben

Buben je nejdůležitějším prvkem celé kapely, jelikož se kolem něj v kruhu sesedají hráči a společně na něj hrají. Indiány je vnímán jako posvátná věc a bubnování na něj představuje tlukot srdce. Jeho užívání, jakožto hlavního a nejdůležitějšího nástroje v indiánské hudbě, je spojeno s určitými zásadami a praktikami, které dodržují po vzoru indiánů také členové Walden Singers. Mezi tyto zásady patří: „...že se nic nepokládá na buben, kromě paliček, takže buben dalo by se říct je kruh toho světa a prostě na ten buben se nesmí pokládat nic jiného kromě paliček. Pak je tam pravidlo, že po odehrání písničky se buben přikryje speciální přikrývkou, tím se uspí dalo by se říct. To je taky pravidlo, že se zahaluje ten buben, když se na něj nehraje“¹³, „...u bubnu by se neměl pít alkohol, měl by člověk být v klidu a soustředěný na tu muziku a občas se provádí na těch powwow nějaký drobný rituál, že se obětuje bubnu trošku tabáku, aby byl dobře naladěný a dobré síly byly přítomny.“¹⁴

*Buben, na který kapela hraje, si vyrobili sami. Blána bubnu je z opracované hovězí kůže a konstrukce ohýbaná ze dřeva. Nevýhodou je, když hrají venku a je vlhko, že se na něj nedá hrát, jelikož kůže navlhne, změkne a nevydá po úderu paličkou žádný zvuk. Z toho důvodu je nutné při hře v přírodě být v blízkosti ohně. Na každou zkoušku buben přiveze jeden z členů, který ho má zrovna u sebe, vždy jde o domluvu, kdo se o něj postará. Buben je rozložený v látkovém pytli. Skládá se z dvou dřevěných podstavců, které se do sebe zaklíní do kříže, na každém konci je otvor, do kterého se zasadí ramena, na které se pověsí buben.*¹⁵

*... my jsme měli jako technický chyby, že jsme měli špatný bubny a hodně špatný paličky, těžký, který se jinak držely v ruce a vydávaly jiné zvuk, takže na ty bubny jsme měly špatný kůže, ale samy jsme si je seškrabávali, vydělávali, takže ten zážitek je pro mě nesmírně silný z té výroby... A to my jsme prožívali, že jsme si ty bubny zničili, byly drahý, pracný, ale pak jsme si je udělali už líp a dneska máme buben, kterej už máme, možná dvacet let.*¹⁶

Zajímavý vývoj u kapely Walden Singers byl v případě výroby paliček, které si nejdříve vyráběli stejně jako buben z přírodních materiálů. Později však zjistili, že po vzoru indiánských kapel mají jejich kolegové paličky vyrobené z umělých materiálů, což je

¹³ Rozhovor s Patrikem Dirnem, 14. 4. 2020

¹⁴ Rozhovor s Lukášem Schorným, 8. 4. 2020

¹⁵ Terénní poznámky ze zkoušky kapely, 20. 11. 2019

¹⁶ Rozhovor s Petrem Harantem, 21. 4. 2020

donutilo k výměně, přestože to bylo proti jejich pravidlům stylového táboření. V tomto případě dali členové kapely přednost kvalitě produkce hudby před ostatními zásadami:

My tím, že jsme ze začátku jezdili do té přírody, tak my jsme měli pevně daný, že prostě jsme v přírodě, jsme oblečení v kůži, že tam nemáme žádný karimatky, že si vaříme ze surovin a že i paličky prostě budeme mít ze dřeva, takže jsme používali různé šípky, nebo já nevím bezinky, nebo jasany a měli jsme je potažený kůží. No a teď jsme koukali na ten Bílej Wampum¹⁷, který se snažili už jako o knowhow z Ameriky, ze Spojených Států, kde byli a najednou oni měli paličky z rybářských prutů, prostě z laminátu potažený tam nějakou syntetikou, na tom měli nějaký bužírky prostě a my jsme s tím byli jako pohoršený, že nám to narušovalo ten indianismus ve smyslu návrat k přírodě jako jo [...] Takže to úplně popírá ty naše zásady a spíš jsme šli cestou zminimalizovat rozdíly v technice bubnování a v rytmickém cítění kolegů, že jsme si ty paličky snažili vyrobit stejný, protože jinak, když si člověk vyrábí sám, tak každý tíhne úplně k něčemu jinému a tam byla úvaha, že když ty paličky budeme mít stejný, že budeme bubnovat všichni stejně no.¹⁸

4. 2. 2 Vztah hudby a tance

Indiánská hudba je úzce spojena s tancem, pro který je velmi důležitá. Tanec lze těžko provádět bez hudebního doprovodu. Ačkoliv jsou obě kategorie (hráči na buben a tanečníci) obvykle oddělené, mohou se i překrývat. Tanečník, který soutěží na powwow, může být zároveň i hráč v kapele, pokud ho může nahradit někdo jiný, nebo jeho soutěžní tanec doprovází jiná kapela: „...to je na každého dobré vůli, když chce tancovat a má kostým, tak může soutěžit a akorát tam je kolize toho, že když občas ta kapela hraje na tu soutěžní píseň, tak to už jako se zas nedá ohlídat v tom počtu těch lidí, takže ale většinou u těch bubnu je těch lidí dost, takže když jim tam ubude jeden tanečník, tak to není problém, nebo se to dá s těma organizátorama domluvit, že prostě bude hrát píseň k tomu a k tomu soutěžnímu tanci nějaká jiná kapela, aby oni mohli tancovat.“¹⁹

Kapela Walden Singers dává přednost spíše jen praktikování hudby před tancem. Hru na buben chápou jako pevně danou a necítí potřebu si vytvářet taneční kostým a účastnit se na powwow soutěžních tanců: „...já jsem zapikolovanej u toho bubnu, takže... a ono by to šlo asi, kdybych chtěl, ale nikdy mě to zas tak strašně nelákalo a udělat si pěkný kostým, to je

¹⁷ V roce 1980 vznikl v Praze kmen Bílý Wampum, který po dlouhá léta (až do roku 1995) udává tempo ve znalostech o préríjních indiánech. Napodobuje se život původních Američanů, objevují a osvojují se staré techniky, přejímá se filozofie (především, ale nejen) lakotského národa. Zdroj: *Bílý Wampum (Praha) – thewoodcraft.org* [online]. ©2016 [cit. 2020-08-05].
Dostupné z: [https://www.thewoodcraft.org/wiki/index.php/B%C3%AD%C3%BD_Wampum_\(Praha\)](https://www.thewoodcraft.org/wiki/index.php/B%C3%AD%C3%BD_Wampum_(Praha))

¹⁸ Rozhovor s Petrem Harantem, 21. 4. 2020

¹⁹ Rozhovor s Filipem Chmelem, 19. 2. 2020

*strašně pracný a takže jsem se k tomu nikdy nedostal.*²⁰, „...*Ne, já jsem tam byl vždycky vlastně s kapelou jakoby zpívat, takže... a taneční kostým jsem na powwow nikdy pořádně neměl, takže nesoutěžil.*“²¹. To ovšem neznamená, že by si nezatančili mimo soutěž např. mezikmenový tanec (Intertribal Dance) určený i pro nesoutěžící a diváky, ke kterému není potřeba být v kostýmu, tedy pokud k němu zrovna nehrají doprovod: „...*No, ale jinak je to dobrovolný a samozřejmě dají se tam tancovat ty mezikmenový tance, který nejsou soutěžní a není k tomu potřeba ani kostým.*“²²

4. 2. 3 Role v kapele vycházející z hudebního nadání

Důležitou a vlastně jedinou formální rolí v kapele je předzpěvák, který začíná každou píseň předzpěvem a ostatní po něm opakují (již zmiňované call and response). Většinou plní tuto roli člověk, kterému jde nejlépe odposlouchávat písně, které pak učí ostatní členy, nebo dokáže i nejlépe udržet tóny a nebýt falešný. Dříve tuto funkci v kapele plnil Petr Harant, později ji převzal Filip Chmel: „...*jsem byl jako kapelník, jako šéf tý kapely, ne že bych byl nejchytřejší, ale protože jsem byl schopnej udržet melodii, naučit se písničku sám a pak ji učít ostatní, jo, tak od šestnácti let jsem jako takhle fungoval, pak jsem to břemeno předal velmi rád Filipovi, kterej je lepší, autentičtější, až jako zaujatej jo, já jsem k tomu šel vždycky jako moc bělošsky.*“²³ Filip je předzpěvák na vystoupeních, ale na zkouškách kapely plní roli předzpěváka každou píseň někdo jiný, aby měli všichni možnost si tuto funkci vyzkoušet: „...*ale samozřejmě na těch zkouškách tam třeba právě Filip třeba začne, většinou je to Filip, když je tam Filip, tak začne a potom to jde kolem dokola toho bubnu a každěj si může dát nějakěj předzpěv, to je takový na zahřátí, nebo jo i potom, když jsou různý jiný písničky, tak ono to opravdu je i něco jinýho, když si člověk může nasadit ten předzpěv, takže je to hezký, že se to právě umožňuje, že to není tak striktní a že prostě se v tomhlectom... je to v pohodě, no. Takže ano je to možný tak i tak, ale na těch oficiálních akcích powwow třeba jde opravdu o to, aby to bylo správně... aby to správně ladilo, jo, takže tím ti nejlepší předzpěváci by měli udávat ty tóny a ty rytmy.*“²⁴

Ostatní členové si uvědomují své jakési neformální role, kterých plynou z jejich hudebního nadání, pěveckých vloh a predispozic. Každý má jiný pěvecký rozsah, takže ten, kdo ví, že vyzpívá vyšší polohy zpívá hlasitě a silně, když je píseň vysoko položená, naopak těm,

²⁰ Rozhovor s Filipem Chmelem, 19. 2. 2020

²¹ Rozhovor s Vítkem Sukem, 22. 4. 2020

²² Rozhovor s Filipem Chmelem, 19. 2. 2020

²³ Rozhovor s Petrem Harantem, 21. 4. 2020

²⁴ Rozhovor s Patrikem Dirnem, 14. 4. 2020

kterým vyhovují polohy nižší zase zpívají plnou silou, když je píseň položená hluboko: „Někdo neumí nasadit ten tón, to nás byla půlka no, ale tak poznáme, každej plní svoji roli, jo, já jsem měl spíš jako vyšší hlas, nebo jsem možná nebyl ještě odmutovanej v tý době, tak já jsem zpíval ty vejšky a mě se zas dole ten hlas vyřve, když zpívám ty hluboký partie, tak tam já to jenom jako šidím jo, to zpívaj chlapi za mě.“²⁵ Ti, kterým jde udržet melodii či rytmus o něco hůř, obohacují kapelu o jiné prvky, například o sílu: „Já se neřadím, mezi nějakou špičku, takže se rád zařadím mezi dav, mezi kruh okolo toho bubnu a беру se vlastně jako jako pomocnej instrument. Takže, kdybych tam nebyl, tak to není taková ztráta pro celou kapelu. Takže já jsem tam spíš jenom jako podpora tý síly.“²⁶, či živočišnost, která je pro indiánskou hudbu charakteristickým rysem: „Musí to být spíš nějaká energie a já zas tu energii do toho tolik dát neumím, já tam cpu, když ne tu operu, tak jako nějakou uhlaženou zpěv a jsem rád, že ti kluci, který třeba v něčem zpívaj hůř, zase umí dělat ty efekty a tu živočišnost, kterou zase já neumím vůbec jako, takže tohle se mi líbí, že se to jako doplňuje, tak.“²⁷

Z toho vyplývá, že hudební nadání není nejdůležitějším a nezbytným prvkem kapely. Pokud je v kapele člověk, který zvládne plnit funkci předzpěváka a jeho hudební nadání je na takové úrovni, že dokáže správně nasadit tón, udržet rytmus a melodii, tak se ostatní řídí podle něj. Někdo se musí více soustředit na bubnování, někdo na zpěv, jiný zas na to, aby se nesnažil zpívat až moc „bělošsky“ (viz 4. 6 Autenticita produkované hudby). Hudební nadání není vyžadováno z důvodů, že praktikování indiánské hudby je úzce spojené se samotným zájmem o indiánské obyvatelstvo a někteří členové vysvětlují svou angažovanost v kapele jednoduše tak, že pokud se věnují indiánům je s tím nedílně spjaté se věnovat také jejich hudbě:

*Nám bylo jasné, že pokud se chceme jako těm indiánům nějak věnovat, tak prostě musíme mít kapelu, bez toho to nejde.*²⁸

*Pro nás ten zpěv byl jako jedna z aktivit neoddělitelně spjatá, jako jeden předmět ve škole, rozumíte mi, jo, že prostě jako je čeština, matematika, tak my jsme dělali indiány, ušili jsme si típí, ušili jsme si obleky a bylo jasné, že budeme dělat i tu indiánskou hudbu, protože jsme se chtěli nějak posouvat.*²⁹

²⁵ Rozhovor s Petrem Harantem, 21. 4. 2020

²⁶ Rozhovor s Lukášem Schorným, 8. 4. 2020

²⁷ Rozhovor s Petrem Harantem, 21. 4. 2020

²⁸ Rozhovor s Alešem Sedláčkem, 3. 4. 2020

²⁹ Rozhovor s Petrem Harantem, 21. 4. 2020

Z toho důvodu také není možná srovnatelnost kvality produkce euroindiánské kapely s indiánskými kapelami, které jsou složené z indiánů, protože u nich jsou součástí kapel jen ti, kteří mají hudební vlohy, vztah k hudbě a chtějí se věnovat její produkci.

...může to být čistě jenom statistická věc, že my nemusíme být tak dobří zpěváci, abychom tady byli v nějaký indiánský kapele. Každý jsme nějak předtím zpívali třeba s kytarou, někdo hrál na klavír, ale určitě jsme se neprofilovali od dětství jako nějaký zpěváci indiánských písní. Kdežto u indiánů ten, kdo zpívá v kapele, tak zpívat umí a dobře. Nemusí hrát na tu kulturu, oni jsou její součástí ... každopádně zpívají líp než my, to samozřejmě.³⁰

4. 2. 4 Učení se zpěvu

Kapela se učila zpívat „indiánsky“ od členů jiných kapel nebo podle odposlechů indiánských nahrávek. Většinou si píseň odposlouchá předzpěvák nebo ten, kterému to jde nejlépe, a pak to učí na zkouškách ostatní:

... my jsme chodili zpívat se staršíma, který už se tomu věnovali dýl a ty zase měli učitele v Německu, takže jsme se stýkali s kmenem Bílý Wampum a měli kapelu a ta si říkala Black Bridge Singers ... takže jsme jednou tejdně zpívali tady s těma klukama a jednou tejdně jsme zpívali sami a hodně jsme se teda učili písničky od nich a pak postupem času už jsme jako nějaký know how, jak se tu písničku naučit z toho záznamu, tenkrát ještě pořád z nějakých kazet, tak už jsme měli, tak jsme třeba mohli jít i do nějaký jako výuky svojí. Ale pro mě, protože třeba nemám tak dobrou sluch, abych to dokázal všechno perfektně odposlouchat, tak bylo důležitý se učit od někoho. Pokud ty písničky byly trochu složitější, tak jsem to nedokázal sám přesně zpracovat. Oproti třeba jiným kamarádům, kteří tenhle dar sluchu mají, že si to poslechnou a jsou schopný to přezpívat.³¹

Pro indiánský zpěv severního stylu je charakteristický křik ve vyšších polohách, který se člověk naučí trénováním a tím, že odbourá strach a stud a vloží se do zpěvu svou plnou silou hlasu:

...tak my jsme se to jako učili sami, my jsme to zkoušeli, v podstatě jsme se snažili křičet a nebyť z toho vykřičený, ale jako nějakou odbornou teorií k tomu jsme nikdy neměli a nikdy nezískali, ale tak mě to docela tak nějak šlo, že jsem ten hlas uměl přehodit do těch vyšších poloh, aniž bych pak jako nějak byl vyřvaný úplně. Asi nejtěžší kromě toho najít ten hlas a přestat se vlastně bát se do toho fakt opřít naplno, protože o tom vlastně hodně ty písně jsou, aby člověk teda jako samozřejmě nemůže být falešnej, ale prostě dát do toho jako všechno,

³⁰ Rozhovor s Alešem Sedláčkem, 3. 4. 2020

³¹ Rozhovor s Alešem Sedláčkem, 3. 4. 2020

což ze začátku se člověk stydí žejo a bojí se toho svého hlasu a pak když se na to, když člověk pak vlastně tohle všechno překoná, tak už si myslím, že už ani na tom hlase nejdě trénovat jinak než nějakým pravidelným zkoušením.³²

Problém při nácvičku indiánského zpěvu se může vyskytnout také v případě zapamatování si textů, či popěvků. Indiánské písně jsou buď beze slov jen na slabiky wohohou, tzv haleky³³ (obdobně se u nás používá tralala), nebo s textem, kdy kromě angličtiny existují i písně v indiánských jazycích. Obecně se podle toho, zda je píseň složená jen z vokálů, či z textu, který je doplněn o vokály, rozpozná, zda se jedná o starou tradiční skladbu, či o skladbu ze současnosti (Hoefnagels 2004: 11).

Kapela Walden Singers hraje hlavně v lakotském a kríjském jazyce. V současnosti už někteří z nich rozumí lakotštině, takže po přeložení je jednodušší si zapamatovat slova, jelikož už ví o čem zpívají, ale když kapela začínala, tak pro ně bylo zapamatování si textů v indiánských jazycích velmi obtížné: „...naučit se ty texty, aby to bylo správně, aby to člověk správně vyslovoval, tak to bylo hodně těžký, abych si to zapamatoval, protože na to nemáte někdy překlady, takže opravdu musíte odposlouchávat z těch nahrávek, takže to bylo asi nejtěžší, no, naučit se ty texty a ty popěvky no.³⁴“

Z dlouhodobějšího hlediska, když kapela vystupuje třeba na celodenním powwow, není tento druh zpěvu - křiku příliš zdravý a je časté, že zpěváci odjíždějí z powwow bez hlasu. Z toho lze odvodit, že je nezbytné, aby na powwow vystupovalo více kapel než jen jedna už jen čistě z technického hlediska, protože jedna kapela by celé powwow stěží zvládla odzpívat: „...na tom powwow je právě dobrý, že těch kapel je víc, takže si člověk vlastně mezi tou další písní odpočine, ale je to jako hlasově náročný no, že kolikrát jsme odtamtad' odjížděli a buď to přestal někdo úplně zpívat, nebo ještě před koncem a každopádně jako po tom powwow člověk sotva jako mluví no.³⁵“, „Ten zpěv není moc jako zdravej, jo, dlouhodobě a bez mikrofonu, když musíte držet nějakou hlasitost.“³⁶

³² Rozhovor s Filipem Chmelem, 19. 2. 2020

³³ Technický termín Filipa Chmela pro indiánské slabiky. Zdroj: CHMEL, Filip. Hudba na powwow. www.powwow.cz – stránky českých powwow [online]. Copyright © pulnocnimys. All Rights Reserved. [cit. 2020-08-03]. Dostupné z: <http://powwow.cz/hudba/>

³⁴ Rozhovor s Patrikem Dirnem, 14. 4. 2020

³⁵ Rozhovor s Filipem Chmelem, 19. 2. 2020

³⁶ Rozhovor s Petrem Harantem, 21. 4. 2020

Další problém při nácvičku nastal ve chvíli, kdy se ke zpěvu připojilo bubnování. Ačkoliv je samotný rytmus indiánské hudby jednoduchý při spojení se zpěvem docházelo k problému udržet rytmus a k tomu přidat zpěv, který jde lehce před rytmem:

...co nám dělalo velký problémy, tak byl ten rytmus no, kterej vlastně... rytmus tý hudby a z toho zpěvu je jakoby jinej než, teda takhle rytmus toho zpěvu je jinej než rytmus toho bubnu, že se vlastně bubnuje a je to trošku posunutý, čímž vyniká líp ten zpěv, ale člověk, když to nemá jako zažitý, tak furt spadá do toho, že prostě na tu první dává ten první úder, na tu první dobu toho zpěvu dává i ten úder a pak se to vlastně tluče a je to i ve výsledku hrozně slyšet, ale v tý hlavě a při tom, když člověk pívá a bubnuje, tak je to hrozně těžký udržet,³⁷

Avšak pokud se podaří vše dobře zazpívat a zabubnovat, kdy všichni hráči vnímají stejně zpěv i rytmus a bubnují „jako jeden člověk“, dostaví se příjemný pocit, který je doprovázen i fyziologickými procesy:

...když se povede, že se nám podaří zabubnovat nějaká píseň, tak že chytíme všichni stejný, pravidelný rytmus, sedne to, dobře se to zazpívá, tak opravdu to člověk pozná, že to má sílu a že se to povedlo. Není to často, ale občas se to povede a pak to může být stav, že člověku běží trochu mráz po zádech nebo je to takový zvláštní pocit, kterej je příjemnej.³⁸

4. 2. 5 Význam indiánské hudby pro členy kapely

Důležitý význam indiánské hudby nese pro členy Walden Singers již zmiňovaná spojitost s kulturou severoamerických domorodých obyvatel, který je rozhodujícím faktorem, proč tuto hudbu začali praktikovat (viz 4. 2. 3 Role v kapele vycházející z hudebního nadání). Všichni členové Walden Singers se k indiánské hudbě dostali zprvu kvůli jakémusi okouzlení samotné indiánské kultury, jíž je indiánská hudba nedílnou součástí. Bez zájmu o původní obyvatele Ameriky by se s největší pravděpodobností členové kapely k praktikování indiánské hudby nedostali. Při založení kapely, kterého byli součástí Aleš Sedláček a Petr Harant, šlo hlavně o to, aby nějaká kapela existovala, byla to úzce spjatá činnost se zájmem o indiány a byla potřebná pro táboření. Ostatní členové se ke kapele později dostali víceméně z vlastní iniciativy. Někteří přišli z jiné kapely, jiní se dostavili na zkoušky, které byly přístupné veřejnosti, či se o kapele dozvěděli přes kamarády.

Pro některé členy byla chápána důležitost vytvoření kapely buď z již zmiňované potřeby existence kapely k samotnému zájmu o původní obyvatele Ameriky spolu s pocitem nutnosti

³⁷ Rozhovor s Filipem Chmelem, 19. 2. 2020

³⁸ Rozhovor s Lukášem Schorným, 8. 4. 2020

a spojitosti kapely a táboření: ... *ta hudba je taková specifická, takže spíš si myslím, že jsem si k tomu nacházel zase cestu, tím že to nebylo, že by byla jako líbivá natolik, že na první poslech, že by mě nějak okouznila, ale spojením s tím ježděním do přírody pod týpí, s tím, že to je zase nějaký další směr, který se na to nabaluje, tak mě to zaujalo, a tím jsem se začal o to začal zajímat hlouběji a vlastně mě to drží do dneška, i když asi ne úplně tak zapáleně jako tehdy v těch letech.*³⁹

Nebo také naopak některým členům se hudba zalíbila a z toho důvodu se jí chtěli věnovat, zároveň ale stále i z důvodu spojitosti se zájmem o indiány:

*...až když jsem poznal Walden a vůbec tu kapelu Walden Singers, jo, takže tam, když jsem slyšel tu opravdovou muziku těch indiánů, tak mě to úplně pohltilo. Je to opravdu tak nabíjející, ten rytmus samozřejmě je furt stejnej, ale ty zpěvy a ta atmosféra... Určitě to bylo samozřejmě i z toho důvodu, že mě to jakoby bavilo, jako že to je indiánský, jo, tenkrát prostě jsem byl úplně nadšenej ze všeho indiánského, co se dalo studovat do hloubky, ale i tak ta muzika mě prostě nadchla natolik, že jsem chtěl s nima hrát v tý kapele, nebo mohl jsem, byl jsem pozván k bubnu a mohl jsem si s nima zabubnovat, až když jsem viděl texty, tak jsem si mohl i zazpívat, nebo nějaký ty popěvky a když to člověk potom zkusí naživo, tak je to prostě ještě jako silnější, je to fakt... bylo to prostě tak silný, že mě to začalo obrovsky bavit.*⁴⁰

Neméně důležitý a navazující význam k indiánské kultuře nese spojitost propojení přátel pomocí zpěvu a bubnování: „... *pro mě je to tmelící prvek, já to dělám proto, že to má vlastně ty vedlejší efekty jakoby a ta činnost mě baví.*“⁴¹ Díky udržování přátelských vztahů, které mezi sebou členové neustále prohlubují, se kapela Walden Singers brání okolo třiceti let své existence komodifikaci. Problém komodifikace spatřují v tom, že se většinou lidé mezi sebou nedokážou domluvit ohledně finanční stránky a kapely se kvůli těmto neshodám rozpadnou:

Všichni to máme jako věc, která nás baví a neměli jsme nikdy potřebu si tím nějak jako přivydělávat, tak jsme nebyli motivováni jezdit na akce festivalovýho typu nebo někde dělat nějaký show nebo něco takovýho, protože... a třeba když nám bylo těch čtrnáct, patnáct, tak jo, tak občas jsme nějakou jako řeknu brigádu vzali a bylo to zajímavý, bylo to příjemný, ale postupně jsme začali mít nějaký svoje profese, těm jsme se začali věnovat. To je třeba rozdíl oproti některým jiným kapelám tady v Čechách, který to pojali jako víc profí, živili se tím jo a myslím si, že tenhle ten způsob, co jsme zvolili my, nás neposouvá dopředu tak rychle,

³⁹ Rozhovor s Lukášem Schorným, 8. 4. 2020

⁴⁰ Rozhovor s Patrikem Dirnem, 14. 4. 2020

⁴¹ Rozhovor s Petrem Harantem, 21. 4. 2020

*protože se tomu nevěnujeme tolik, a tak intenzivně, ale je to dobrá prevence toho, že se ty lidi nepohádaí, že se mají furt rádi. Mít kámoše, se kterejma člověk společně vydělává je vždycky složitý, málokdo to zvládne udržet si kšefty a kámoše. Proto my máme to štěstí, že spolu v tomhle oboru nekšeftujem.*⁴²

Kapela, kromě každoroční účasti na českých powwow, vystupuje na dobročinných a charitativních akcích nebo na různých dětských dnech apod., kdy jim z vystoupení neplyne žádný výdělek, ale jsou uskutečňována za účelem představení indiánské kultury:

*... jsme hodně vystupovali právě na nějakých dětských akcích, jako taková kulisa, nebo ne kulisa, ale že jsme předváděli vlastně tu kulturu.*⁴³

*No většinou to byly právě nějaký dobročinný nebo nějaký takový akce, já nevím třeba v Motole jsme párkrát vystupovali, nebo jsme jeli i do nějakýho myslím, že domova pro handicapovaný děti. Já si teď nevybavuju něco víc, ale víceméně jako nebyli to nikdy nějaký výdělečný akce, byly to vždycky v podstatě nějaký, nechci říct benefice, ale nějaký jakoby akce pro nějaký skupiny, který na tom nejsou dobře no.*⁴⁴

Při představování indiánské kultury se kapela snaží zahrát rozmanité písně, a pokud mají k dispozici také tanečníky, tak předvést různé druhy tanců, aby se obecenstvo nenudilo a poznalo co nejvíce různých podob indiánské hudby:

*Tak když někde hrajeme vyloženě jenom jako pro lidi, když jsou většinou nějaký akce, třeba pro děti nebo tak, tak tam dáme pár písniček a ten set list děláme tak, aby byla každá trošičku jiná, žejo, protože když ty lidi se o tu kulturu nezajímaj, tak jim to přijde stejně jako nám na začátku, všechno prostě na jedno brdo a za chvíli bysme je unudili, takže to přizpůsobujeme spíš takový líbivosti, nebo i pokud jsou tam tanečníci, tak třeba aby každej ten tance byl jinej, aby bylo na co se koukat nebo třeba, aby na to se daly zatáhnout i ty diváci do toho tanečního kruhu.*⁴⁵

A samozřejmě významná je také samotná povaha indiánské hudby, která je charakteristická svou obrovskou energií a živelností, z toho důvodu se hodí spíše k tanci v okruhu přátel než k odpočinku či relaxu:

...ta energie, ta je jako skvělá, že ta je fakt jako Janis Joplin když zpívá nebo prostě... že do toho ty zpěváci dávaj prostě úplně všechno, takže ta energie je na tom jako strhující asi to. A

⁴² Rozhovor s Alešem Sedláčkem, 3. 4. 2020

⁴³ Rozhovor s Filipem Chmelem, 19. 2. 2020

⁴⁴ Rozhovor s Vítkem Sukem, 22. 4. 2020

⁴⁵ Rozhovor s Alešem Sedláčkem, 3. 4. 2020

jinak můžu říct, že teďkom už výjimečně si jí poslechnu, že už je to vlastně hodně furt podobný a je to prostě hudba k tanci vlastně, ale k takovému jako normálnímu poslechu k tomu bylo potřeba to mladiství nadšení a jako pocit asi nějakýho originálna, že člověk dělá něco, co ostatní moc nedělaj, ale jinak jako že by si člověk k tomu jako vychutnával nějaký melodie, to prostě ne, je to nářez, dost furt na jedno brdo, no.⁴⁶

Touto svou povahou navozuje indiánská hudba určitou atmosféru, která přítomné hráče i posluchače spojuje s indiánskou kulturou. Domnívám se, že stejně tak, jako tuto atmosféru na táboření navozuje stylovost, je velmi důležitým podnětem také hra na buben spojená s indiánským zpěvem:

...pro mě ta muzika má význam ve spojitosti s tou kulturou, s nějakou atmosférou, já nejsem z těch, který by jeli v autě a pouštěli si třeba tuhleto muziku, některý to takhle maj, ale pro mě to není muzika, u který se dá relaxovat, naopak to je taková muzika plná energie, kterou mám spojenou ať už s tím tancováním nebo s bubnováním někde v nějakým kruhu přátel⁴⁷

Zajímavé je, že i přes energickou a živelnou povahu samotné hudby konceptualizují členové kapely její praktikování ve vztahu k praktikování hudby západoevropské. Praktikování indiánské hudby jim poskytuje jakési uvolnění či dobrý pocit bez vynaložení velké námahy při nácviu, na rozdíl klasické evropské hudby, kde je námaha při nácviu skladeb mnohem patrnější a člověk se jí musí věnovat mnohem déle, aby se dočkal „zaslouženého“ příjemného pocitu.

Rozdíly členové spatřují například ve vztahu k odbornosti a neobornosti. U indiánské hudby není potřebné a nutné mít nějaké odborné hudební školení a znalosti (například poznávat noty, znát druhy taktů, druhy stupnic apod.), které jsou naopak u západoevropské hudby vyžadovány a nelze bez nich tuto hudbu provozovat:

Takže pro mě je nesmírně cenný, že to je zábava jako neoborná, že to nemusíte jako trénovat doma, že to je rychlý a jde jenom o to se uvolnit a nebát se a ty nedokonalosti se v tom ztratí, když je v tom nebudete hledat.⁴⁸

S mírou odbornosti je spojený také pocit, který člověk při provozování hudby má. Při hraní západoevropské hudby, musí být člověk jak při tréninku, tak při přednesu stoprocentně

⁴⁶ Rozhovor s Filipem Chmelem, 19. 2. 2020

⁴⁷ Rozhovor s Alešem Sedláčkem, 3. 4. 2020

⁴⁸ Rozhovor s Petrem Harantem, 21. 4. 2020

soustředěný, zatímco u indiánské hudby je naopak důležité se uvolnit, aby se zpěvákům uvolnilo také hrdlo a hudba nezněla upjatě:

...já jsem na ten klavír, když jsem hrál nebyl šikovnej, mě trvalo rok natrénovat nějakou skladbu, byl jsem dost jako zoufalej, pak jsem byl schopnej jako ji někde odprezentovat jakoby ve stresu, rozklepanej, technicky brilantně, ale nesebevědomě, tak ta indiánská hudba je přesně naopak jako, vy už za deset minut se připojíte k bubnu a jste schopná zpívat s cizíma lidma a když se dobře uvolníte a budete tam rvát, tak je to autentický, takže je to úplně jiný, a to se mi jako líbilo no.

4. 2. 6 Popis zvuku

K popisu chování a významům příkládám také popis zvuku dle Merriamova třísložkového analytického modelu, který je jeho součástí. Zvuk má strukturu a může mít systém, ale nemůže existovat nezávisle na lidech, je tedy výsledkem chování, které ho utváří. Pomocí konceptualizace lze následně pochopit jaké chování produkuje určitý zvuk (Merriam 1964: 27).

Kvůli koronavirové epidemii jsem neměla možnost pořídit vlastní záznam zvuku kapely Walden Singers na zkouškách či na powwow, proto jsem vybrala píseň z videozáznamu, který je umístěn na internetové platformě Youtube a píseň začíná v čase 2:19.⁴⁹

Jak již bylo řečeno v kapitole 4. 1 Kdo jsou Walden Singers? powwow písňe k tanci se rozdělují na severní a jižní styl, jenž lze rozpoznat podle výšky zpěvu, kdy severní jsou posazeny výše než ty jižní. Kapela Walden Singers hraje severní styl, který se nazývá prérijní, podle oblasti vzniku.

Obvyklá struktura powwow písni je následující: Na začátku první sloky zpívá předzpěvák výchozí frázi falsetem (intenzivním, křiklavým, hlasitým a zdobeným hlasem). To se nazývá „push-up“, který následně celá skupina zopakuje. Tuto melodii následně v obměnách zpívají všichni unisono a zároveň sestupují o oktávu níž, než píseň začínala. Celá sloka se zakončí opakováním hlavní melodie, tato část se nazývá „chorus“. Následně se celé sloky několikrát opakují, vždy je začíná předzpěvák svým „push-upem“. (Nettl 2017: 358)

Vybraná píseň v podání Walden Singers má pravidelný jednoduchý rytmus, který se po celou dobu písňe nemění. Píseň je bezeslov, hráči zpívají pouze vokály he-heya-heya-ha-he-

⁴⁹ Walden Singers na pražské Bambiriádě v roce 2012. In: *Youtube* [online]. 23. 4. 2013 [cit. 2020-08-03]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=crd2bsvferw>. Kanál uživatele ADAM.cz – video.

heya-oyea. Hlavní melodii jsem se pokusila zapsat do not, je zde jasně zřetelné klesání melodie o celou oktávu níž.

Obrázek č. 2 - Pokus o zápis hlavní melodie, transkripce autorky.

Píseň je se svou délkou 1:33 oproti jiným překvapivě krátká, většina písní, které kapela hrála na zkouškách měli kolem tří minut. Pokusila jsem se o rozdělení písně podle struktury popsané Bruno Nettlem, kterou využívá k popisu písní v knize *Excursions in Word Music*. Jelikož je píseň na videozáznamu jako druhá pořadí, předkládám časy písně společně s časy na videozáznamu.

Čas (video)	Čas (píseň)	Popis
2:19 – 2:24	0:00 – 0:05	Všichni hráči unisono bubnují v pravidelném rytmu.
2:24 – 2:40	0:05 – 0:21	Předzpěvák Filip Chmel začíná vysokým falsetem zpívat hlavní melodii (push-up), ostatní zpěváci po něm opakují a melodie postupně v obměnách klesá o oktávu níž. Následně se celý úsek zopakuje a končí první sloka.
2:40 – 3:11	0:21 – 0:52	Druhý předzpěvák Petr Harant znovu předzpívává melodii (push-up), tím započne druhou sloku. Kapela následně znova melodii v obměnách opakuje a postupně klesá.
3:11 – 3:21	0:52 – 1:02	Znovu všichni zpívají unisono hlavní melodii se zřetelně silnějším bubnováním jednoho z hráčů (Filip Chmel). Předpokládám, že se jedná o „chorus“, tedy refrén písně.
3:21 - 3:40	1:02 - 1:22	Následuje třetí sloka, kterou předzpívává Filip Chmel.
3:40 - 3:50	1:22 - 1:33	Píseň zakončuje "chorus" se zřetelně silnějšími údery. S posledním vokálem hráči dají také poslední úder a píseň končí.

4. 3 Powwow – místo koncentrace indiánské hudby a tance

Tato kapitola je věnována slavnostem indiánského tance a hudby powwow, jelikož jsou v České republice klíčovou událostí, kde se hudební svět indiánské hudby produkuje a

vytváří. Stejně tak pro kapelu Walden Singers je tato událost významná, jelikož po dobu jejich existence je vystoupení na českých powwow již pravidelnou a tradiční záležitostí.

4. 3. 1 Co je vlastně powwow?

Slovo powwow je odvozené z algonkinského slova *pau wau*, které odkazuje k setkání šamanů a duchovních představitelů při léčebném obřadu. V anglickém užití se postupem času začalo používat k označení skoro všech indiánských shromáždění. Původní obyvatelé Severní Ameriky si toto slovo znovu přisvojili a vymezili význam hlavně pro světskou událost, která zahrnuje skupinový zpěv a společenské tance. Přestože mnoho tanečních, hudebních a kostýmových prvků jsou tradičního původu, je powwow tvůrčí vyjádření dynamické identity indiánů. (Herle 1994: 57)

Z těchto powwow, slavností severoamerických indiánských tanců a písní, které sloužily k setkávání a k udržování indiánských tradic, se v padesátých letech 20. století vytvořilo soutěžní powwow, které účastníkům nabídlo skromné peněžní výhry. V sedmdesátých letech 20. století se více a více rezervací začalo otevírat mezikmenové účasti a začaly vznikat tzv. „mega-powwows“. (Scales 2007: 2)

V rozhovoru s Karolinou Majerovou, pořadatelkou každoročního českého powwow, jsem se dozvěděla, že v současnosti se tyto soutěžní powwow na území Ameriky a Kanady staly do jisté míry sportem, kdy se peněžní výhry mnohonásobně zvětšily a tanečníci, či zpěváci se díky těmto vysokým částkám dostanou na ostatní powwow a mohou se touto činností i živit. Na druhou stranu *„to vlastně vyžene ty lidi do nějaký nepříjemný situace, kdy oni se netěší na to, že se v té taneční aréně potkají s nějakým hodně dobrým dalším tanečníkem, ale vlastně už to cítí jako velkou konkurenci a jsou třeba vůči sobě i v něčem nepřátelští.“*⁵⁰ Vývoj českého powwow, který byl mnohem pozdější, ustrnul ve fázi, kdy jsou výhry pouze věcné a atmosféra je stále spíše přátelská. To by mohl být i jeden z důvodů, proč se ho účastní někteří severoameričtí indiáni (a někteří dokonce pravidelně). Na druhou stranu naopak někteří pokládají evropská powwow za zneužití a „krádež“ indiánské kultury.

V Evropě se první powwow konalo na přelomu 80. a 90. let v Německu, jelikož v této době začali mít němečtí euroindiáni největší přístup k informacím a zdrojům z Ameriky. K nám se, kvůli komunistickému režimu začaly šířit informace až po revoluci a první powwow se

⁵⁰ Rozhovor s Karolinou Majerovou, 4. 4. 2019

uskutečnilo v roce 1996 v Plasech u Plzně. Do Kladenské sportovní haly se postupně dostaly přes Most a Prahu až v roce 2009, kde se konají dodnes (Majerová [b.r.]).

4. 3. 2 České powwow – od táboření k prestižní úrovni

Powwow konané v České republice byly ze začátku, kvůli nedostatečnému množství informací, koncipovány ve formě jakéhosi přesunutí tance z tábořišť do haly, v domnění že se jedná o stejnou podobu jako powwow, která se konala v Americe. Šlo tedy jen o přesunutí lidí stejně oděných jako na táboření do sportovní haly. Na přelomu tisíciletí, kdy se začaly šířit ve velkém množství informace přes internet a bylo již možné navštívit americká powwow, se jim začalo české powwow postupně více podobat. Ovšem nešlo o nucené a plánované změny, vše se začalo měnit přirozeně spojením lidí, kteří se snažili o výrobu nových soutěžních kostýmů a také kapel, které se začali učit nové moderní powwow písně k tanci, což je příklad také kapely Walden Singers, která se zaměřuje hlavně na produkci takových písní.

A co se týče na těch powwow, tak je to stejný, ty powwow ze začátku začínaly tak, že vlastně než tady byly ty informace a než ty lidi navštívili ty Státy a viděli, jak to tam ty indiáni ve skutečnosti maj, tak v podstatě to byl takovej přesun táboření, takže v těch tábornických věcech se vlastně šlo zatancovat někde do haly a byl tam pokus o jakési powwow, nějakou taneční slavnost, což bylo určitě taky jako prima, lidi se tam setkali, byla to legrace, ale s powwow jako takovým to nemělo nic společného no. Takže k tomu taky prostě patří zase nějakej jinej druh kostýmu, který jsou určený pro ty soutěže atak, což se tady nějak postupně vyvíjelo a myslím si, že se to velmi přiblížilo tomu, co jsme viděli třeba v těch Státech. A přitom ale se to vyvíjelo tak jako přirozeně, že samozřejmě někdo, někoho to zas tolik nebavilo, tak od toho tak jako odpad nebo se odklonil, ale zase to přitáhlo jiný lidi, anebo některý lidi na tom zamakali a udělali si ty kostýmy a tancujou tam, nebo se líp naučili, v případě těch kapel, tak se líp naučili nějaký ty písně, modernější, a tak se to tak jako vlastně dotvořilo do té současné podoby.⁵¹

Je důležité si uvědomit, že powwow je moderní slavnost oproti táboření a indiáni v dnešní době již nežijí v týpí a nenosí oblečení vyrobené z kůže, jak tomu bylo v historii: „*Ono to souvisí s tím, že vlastně ve Spojených Státech, native prostě, tak už si na indiány nehrajou, ale normálně jakoby žijou, takže tam je to jakoby odlišný vlastně v tom, že to táboření je spíš, že si hrajem na něco, co bylo před sto, sto padesáti lety, ale skutečnost to není, takže to*

⁵¹ Rozhovor s Filipem Chmelem, 19. 2. 2020

powwow je spíš jakoby řekněme k tomu současnému stavu, nikoliv k té minulosti. ⁵² České powwow se tedy dostalo do podoby, kdy se autenticky organizuje podle vzoru současných indiánů, kteří tyto slavnosti pořádají v Americe. Z toho důvodu jsou hráči na powwow v civilním oblečení a nepřevlékají se, pokud nesoutěží v tanci, do kostýmů: *„tak jak to dělají ti indiáni, i v tomhle tom to jako kopírujeme, že oni nebubnují v nějakém třeba jako koženém oblečení starým, nebo to, ale bubnují buď v tom tanečním kostýmu, pokud jsou to zároveň tanečníci nebo jenom s nějakýma doplňkami, že mají třeba indiánský tričko, copy, kšiltovku s nějakýma kmenovejma znakama a tak“* ⁵³

Z rozhovorů s organizátorkou Karolinou Majerovou i se členy Walden Singers vyplynulo, že dnešní podoba českého powwow je oproti ostatním evropským powwow na vysoké úrovni. Prestižní postavení v Evropě si zasloužilo mimo jiné kvůli vysoké návštěvnosti: *„Můžu říct, že třeba v současné době je to české powwow největší, které se v Evropě koná, už jsme se vlastně dostali, že je to největší akce a sjíždí se na ní asi nejvíce lidí z těch různých evropských zemí.“* ⁵⁴. Dalšími důvody je dlouholetá tradice (letos by se konal 25. ročník, který byl však kvůli koronavirové epidemii zrušen) a autentické dodržování pravidel podle mezikmenových powwow konaných v Americe.

No a na to powwow jsme jezdili proto, že to byl takový vrchol tady v Čechách. My jsme byli od začátku na tom prvním powwow, nikdy jsme nechyběli. Ted' bylo vlastně první powwow, který nebylo. Ctíme pořadatele, podporujeme je a mají náš respekt, že takovoudle velikou akci jsou schopní a ochotní zorganizovat a dotáhnout a povznést až do té kvality a velikosti jaká je dneska. ⁵⁵

Že je české powwow na vysoké úrovni dokládají svými návštěvami také někteří ze severoamerických indiánů, kteří mají většinou na powwow také malé vystoupení, například ukázky speciálních moderních tanců: Mimo soutěž pak zahrál na ruční buben a zaspíval také druhý indián z kmene Šajenů Conrad Fisher. Následovali ukázky speciálních tanců. Stejně jako minulý rok na powwow dorazil Robert Soto se svým vnukem (indiáni z kmene Apačů) a zatančili společně Hoop Dance (tanec s obručemi). ⁵⁶

⁵² Rozhovor s Vítkem Sukem, 22. 4. 2020

⁵³ Rozhovor s Alešem Sedláčkem, 3. 4. 2020

⁵⁴ Rozhovor s Karolinou Majerovou, 4. 4. 2019

⁵⁵ Rozhovor s Alešem Sedláčkem, 3. 4. 2020

⁵⁶ Terénní poznámky z 24. ročníku powwow, 23. 4. 2019

Obrázek č. 3 - Soutěžní tanec na 24. ročníku českých powwow (tanečník vlevo zmiňovaný Robert Soto), archiv autorky.

4. 3. 3 Hudba na českých powwow

Powwow se bez hudby neobejde a v případě indiánské hudby provozované na území České republiky se neobejde ani hudba bez powwow, jelikož kvůli této každoroční slavnosti se kapela každý týden schází a nacvičuje písně, které budou následně na powwow hrát. Konání těchto slavností je tedy pro kapelu Walden Singers stěžejní a důležité.

Slavnosti powwow nejsou jen přehlídkou různých druhů tanců, ale také písní. Při slavnostním zahájení (Grand Entry) se hrají písně vzdávající úctu lidem i věcem z indiánského světa. Tyto písně většinou hraje kapela, která je vybrána k plnění funkce hostitelského bubnu (Host Drum), každý ročník powwow se této funkce zhostí jiná kapela.

Po nastoupení všech tanečníků nás moderátor informoval: „Wohou, tak a teď přichází ten čas, abyste vypli foťáky a kamery.“ Následoval powwow ceremoniál, kdy se všichni přítomní, včetně diváků, museli postavit a hlavně nenatáčet. Nejdříve byla řečena modlitba a poté následovali písně. Modlitbu odříkal nejstarších z přítomných severoamerických indiánů, kteří přijeli z Texasu, Robert Soto, kterého oslovovali jako Roba. Po modlitbě, která děkovala stvořiteli za tanec a zpěv, následovala píseň vlajce (Flag song). Další píseň (Honor song) vzdávala čest všem zesnulým indiánům. Obě písně zahrála kapela Dead Dog Singers, která

měla funkci hostitelského bubnu, což v praxi znamená, že tato skupina by měla být vždy po ruce moderátorům a znát všechny písničky, aby mohla kdykoliv posloužit a zahrát jakékoliv přání tanečníků.⁵⁷

Další druh písní jsou powwow písně, které jsou určené k tanci. Rozdělují se většinou podle rytmu bubnu, jak v rozhovoru shrnula Karolina Majerová:

A potom se dělí, to je vlastně druhé takové velké dělení, podle těch rytmů toho bubnu. Kdy základní ten rytmus je na dvě doby, jeden slabší úder, jeden silnější, ono se to strašně těžko popisuje, když to neslyšíte, ale to je takový jako základní krok pro skoro všechny ty taneční kategorie. A potom jsou různé speciální tance, které se liší třeba dobou mezi tím než jeden a druhý úder se zahraje, to znamená, že podle toho se upravuje i pohyb těch tanečníků, a to jsou dejme tomu písně, které se jmenují Double Beat nebo Two Step a tancuje se na ně jinak, protože mají jinak posunuté vlastně ty doby, které jsou mezi těmi údery. Potom jsou písničky, které nemají dvě doby, ale mají vlastně jenom jednu dobu, těm se většinou říká Crow Hop jako vraní skok, zase to vychází z nějakých kmenových tradic, netancuje se to všude, a proto to netancují ani všechny ty taneční kategorie třeba, tak tam je také jiný rytmus. Nebo tanec Knee Cup, tak tam je vlastně zase to, že se střídá takové jako vlastně zmatené bubnování, kdy máte jenom spoustu rychlých úderů těch paliček a není to sjednoceno a ten tanečník podle toho se hýbe, ale nemusí dodržovat v tu chvíli nějaký vlastně přesně daný rytmus a po téhle části těch rychlých úderů, kdy většinou je tam nějaká na to zase taneční kreace, buď se ten tanečník točí nebo má nějaké kroky k tomu, tak zase přichází buď ten tradiční rytmus na ty dvě doby a nebo právě pro změnu třeba ten Crow Hop, který má jenom jednu dobu a zase by ten tanečník na to měl reagovat.⁵⁸

Rytmus písní se většinou řídí podle druhu tance, kdy se hodnotí nejen taneční prvky, ale také funkčnost kostýmu. Je důležité, aby z něj při tanci nic neodpadlo a zároveň, aby vytvořil efekt, jaký se u daného tance vyžaduje: *Po první písni dorazili zbylí dva členové, chvílku jsme si všichni povídali a následovala druhá píseň. Byla také beze slov a jelikož byla rytmicky rychlejší, tak mi bylo vysvětleno, že se jedná o druh písně, který slouží jako doprovod pro Fancy Dance, což je moderní tanec, který se tančí na powwow. Kostým k tomuto tanci může být z látky a je hodně třapatý, tanečník se musí hodně hýbat, aby se mu třásně vlnily.⁵⁹*

V rámci soutěžních tanců se hrají také tzv. Trick Songs, kdy během písně přestanou hráči nečekaně bubnovat a u tanečníků se hodnotí jejich schopnost rychle zareagovat a v tu samou

⁵⁷ Terénní poznámky z 23. ročníku powwow, 17. 3. 2018

⁵⁸ Rozhovor s Karolinou Majerovou, 4. 4. 2019

⁵⁹ Terénní poznámky ze zkoušky kapely, 20. 11. 2019

chvíli zastavit: „*Někdy jsou na tohleto i písně, kde ty pauzy jsou třeba uprostřed té písničky a ani tam by vlastně ten tanečník neměl přešlápnout, tak to je takové druhé kritérium, na které se kouká.*“⁶⁰ Na zkoušce kapely Walden Singers, která se konala dva týdny před 25. ročníkem powwow, kdy ještě nebylo oznámené jeho zrušení, se členové Walden Singers domlouvali a připravovali si podobný „trik“, kdy nechtěli zastavit uprostřed písně, ale domlouvali se na ukončení písně místo na tři doby na pět dob, jelikož se u tanečníků hodnotí zastavit a nepřešlápnout na poslední úder v písni. V tomto případě nabývá funkce předzpěváka v kapele další činnosti, jelikož je potřeba, aby dal ostatním hráčům znamení, jak se bude píseň vyvíjet: *Všimla jsem si, že Filip dělá druhou rukou, kterou nedrží paličku na buben, různé znaky, kterými dává pokyny, kdy skončit, kdy udělat pauzu, kdy bude ještě jedno opakování apod.*⁶¹

Poslední není druh písně, ale spíš tance, které si myslím je také potřeba zmínit. Jedná se o společné mezikmenové tance pro všechny, které se nazývají Intertribal Dance. Tyto tance si vyžadují písně s přímým rytmem, jejichž výběr je v kompetenci kapel (Scales 2007: 9).

*Mezi těmito a později i mezi soutěžními tanci občas byly zařazeny i tance pro všechny zúčastněné, tedy i pro diváky, kdy mohl každý přijít buď v přezuvkách (např. mokasíny), nebo v ponožkách na taneční plochu a zatančit si spolu s „indiány“ za zvuku bubnů. „Tak a dáme si tanec pro všechny, intertribal. Takže opět je to i pro diváky, můžete se přidat, zatančit, děti, babičky, dědečkové, matky, otcové, je to pro vás tady otevřeno. K intertribalu nám budou hrát Singers Walden. Tanec pro všechny, pojďte tancovat,“ zvou moderátoři celou sportovní halu.*⁶²

Powwow je místo setkávání, a to platí také pro kapely, kterých je na českých powwow každoročně mezi pěti až sedmi. Z toho důvodu jsem se ptala, jak funguje organizace v rámci výběru kapel a písní, zdali si písně vybírá kapela nebo je to na rozhodnutí organizátorů. Vše má většinou na starosti organizátor/ka powwow, který podle pořadí soutěžních tanců, vybírá, jaká kapela bude danou píseň hrát. Obecně se snaží střídat kapely dokola v pořadí podle rozmístění v hale, ale zároveň se snaží zohlednit i kompetenci kapel:

Když začne ta hlavní kapela, ta hostitelská kapela se jí říká, tak když začne hrát, tak teoreticky další písničku by měla hrát, až se vystřídají všechny kapely, až na ně vlastně zase dojde řada. Ale složitější je to v tom, že ne všechny kapely třeba umí a jsou schopné zahrát všechny ty druhy těch písní, takže někdy se to pořadí musí přehodit [...] Nebo se může stát, že například

⁶⁰ Rozhovor s Karolinou Majerovou, 4. 4. 2019

⁶¹ Terénní poznámky ze zkoušky kapely, 4. 3. 2020

⁶² Terénní poznámky z 23. ročníku powwow, 17. 3. 2018

na jednu tu kapelu vyjde víckrát po sobě nějaký typ písničky, protože tam jsou různé ty rytmy, tak třeba z těch společenských tanců je tanec Round Dance, který má úplně jiný rytmus než ty ostatní, a kdyby na ně vyšel už druhý nebo třetí v řadě, tak oni znají třeba jenom dvě ty písničky, nebo mají natrénovány jenom dvě a třetí by už vlastně nebyly schopné zahrát.⁶³

Kapely tedy mají velmi málo možností při výběru písni, a to jen v případě, že mají zahrát takový typ písničky, kterých znají více. V tu chvíli výběr závisí většinou na její nacvičenosti či „náladě“ v kapele: „...takže vybíráme z poměrně omezený škály, co zrovna budeme hrát a pak je to teda na náladě nebo co zrovna máme dobře natrénováno, zažito, no tak asi za tím není nic jinýho.“⁶⁴

Mimo soutěže v tancování je na českém powwow po vzoru těch amerických také soutěž na hraní na ruční bubínek, tzv. Hand Drum Contest. Tato soutěž je určená jak pro jednotlivce, tak pro skupiny, kdy má každý hráč svůj vlastní bubínek v ruce.

A ten Hand Drum Contest letos vlastně byl pouze pro jednotlivce, ale jinak bývá i třeba pro kapely, kdy je tam zase od těch tří do třeba deseti lidí najednou a každý z nich má ten ruční buben a tam se o to víc pak hlídá, jestli oni jsou schopní se vlastně sladit, jestli tam opravdu nikdo není ani o ten kousíček doby posunutý, že by ten jeho úder byl později, což je na ty ruční bubny těžší, protože přeci jenom, když všichni bubnují na ten společný buben, tak je i drží to, že oni přímo sledují a mají vedle sebe ty kolegy, kdežto pak když má každý sám ten svůj hudební nástroj, tak je to určitě složitější.⁶⁵

Několikrát se jich zúčastnit také Filip Chmel: „Soutěžil jsem párkrát ve zpěvu jako na ruční bubínek, to tam byla ta kategorie vlastně, kdy se zahraje nějaká písnička, tak tak.“⁶⁶ Karolina Majerová mi v rozhovoru popsala, co se v této disciplíně hodnotí:

Tak ta základní kritéria, která se bodují...tak pokud si vzpomenu dobře na všechny. Tak určitě je to zase to, že ten člověk drží rytmus po celou tu dobu té písničky, nezrychluje nějak výrazně, nezpomaluje, ale je schopný vlastně sám ten rytmus celou dobu udržet stabilní anebo naopak, když ta písnička má gradovat, tak správně a postupně ji zrychlit. Potom je to určitě čistota hlasu ve smyslu teda té melodie na kolik on je schopný tu písničku zazpívat. Pak se hodnotí výběr té písničky, což je takové kritérium více volné, ale vlastně dává možnost nejvíc ocenit a určitě jsou vždycky nejvíce oceněni ti zpěváci, kteří tu písničku si sami třeba složili, to znamená, že to není žádná převzatá písnička, ale je to něco, co vytvořili oni, ať už textově nebo melodicky nebo

⁶³ Rozhovor s Karolinou Majerovou, 4. 4. 2019

⁶⁴ Rozhovor s Lukášem Schorným, 8. 4. 2020

⁶⁵ Rozhovor s Karolinou Majerovou, 4. 4. 2019

⁶⁶ Rozhovor s Filipem Chmelem, 19. 2. 2020

*obojím, protože většina zase těch hodnotících lidí musí mít ty znalosti a znát ty písničky, které se v současné době hrají.*⁶⁷

Zde je třeba se všimnout, že se v této soutěži hodnotí, zda si soutěžící sám složil píseň, přestože u vlastní tvorby kapel tato praxe není častá. Spatřuji zde velmi tenkou linii mezi tím, co je ještě přijatelné v činnosti euroindiánů, tedy v jaké míře mohou zasahovat do indiánské kultury, a co je již nepřijatelné. Názory jsou velmi individuální a těžko lze určit, kde je dána hranice.

4. 4 Identifikace s indiánstvím

V mém výzkumu se zaměřuji, kromě způsobu produkce indiánské hudby, také na otázku týkající se identifikace s indiánstvím. Zda je indiánská hudba důvod, proč se členové kapely Walden Singers věnují indiánství, nebo naopak zda je důvodem, proč se věnují indiánské hudbě, zájem o indiány. Každá podkapitola představuje jeden aspekt, který přispívá identifikaci s indiánstvím a předkládá příklady, které vyobrazují vztahy členů kapely k zájmu o indiány.

4. 4. 1 Liga lesní moudrosti

Kapela Walden Singers funguje v rámci kmene Walden v organizaci Liga lesní moudrosti (dále jen LLM), která byla znovuobnovena v 90. letech 20. století. Způsobů, jakými se členové Walden Singers dostali do LLM, bylo několik. V rámci některých pionýrských a skautských oddílů se o obnově vědělo již dopředu, jelikož se o woodcraft a indiány zajímali vedoucí těchto oddílů a vedli k tomu i své členy, ti pak měli možnost vstoupit do obnovené Ligy: „*Já jsem chodil do oddílu pionýrského, kterej byl takovej hodně ve skautském duchu a jeden ten náš vedoucí právě už měl kontakty právě i na konci socialismu s přes kamaráda v práci a přes různý jako další lidi už měl kontakty do woodcraftu do Ligy lesní moudrosti, která v té době ještě jako fakticky neexistovala, nebyla obnovena ještě v té době, ale už jsme se o ty věci začali nějak zajímat, právě on nás k tomu vedl. Takže když potom po revoluci se i začalo pracovat na obnově ligy, tak už jsme tak jako vzdáleně byli u toho a když byla ta možnost, tak potom s pár kamarádama jsme do ligy vstoupili a založili kmen Walden.*“⁶⁸ Některé skautské/pionýrské oddíly se celé přesunuly pod Ligu lesní moudrosti a staly se z nich kmeny: „*...vlastně k indiánům jsem se dostal tedy někdy ve dvanácti, deseti letech, kdy ze skautského oddílu se stal kmen Ligy lesní moudrosti a vlastně na první tábor na kterej*

⁶⁷ Rozhovor s Karolinou Majerovou, 4. 4. 2019

⁶⁸ Rozhovor s Alešem Sedláčkem, 3. 4. 2020

jsme jeli tak byl už vlastně pod týpí a trošku jako inspirovanej téma indiánama.“⁶⁹ To způsobilo , že z těchto oddílů/kmenů následně odešli lidé, kterým tato změna nevyhovovala a nechtěli svůj volný čas věnovat výrobě indiánských předmětů a oblečení: „A indiáni tam přišli zhruba po roce nebo po roce a půl jakoby jako náplň, která mě oslovila, protože jsem byl v tom správném věku, ale zhruba tři čtvrtiny členů z toho oddílu neoslovila, protože to najednou na ně kladlo nějaký nároky, kdy jsme si řekli: „pojedeme na tábor a budeme tam ve stanu, budeme mít na sobě vlastnoručně ušitý oblečení“ a mě to sedlo, že jsem se prostě ve 13, 14 letech učil šít v ruce, na stroji a s pomocí rodičů, kteří tomu byli naklonění, tak jsem si to vybavení vyrobil a mohl jsem jet na ten letní tábor a posléze i na zimní, kde už to bylo víc jako o přežití, jo. Ale tři čtvrtiny účastníků to nedaly, nechtěli do toho dávat tu energii, tu práci, oni si chtěli jako užívat, chodit do přírody, ale vlastně ta rukodělná činnost je tolik neoslovovala, protože ona byla náročná jako časově, my jsme neznali ty materiály, chodili jsme kupovat na různé bazary prostě kůže a podobně a bylo to hodně drahý a dělali jsme začátečnický chyby obrovský jakoby jo, ale já to mám spojený prostě s tou euforií začátku devadesátých let, kdy se začaly dělat věci, který se předtím dělat nemohly a velmi mi to sedlo.“⁷⁰

LLM je organizace, která sdružuje děti, mládež a dospělé, kteří mají zájem o woodcraft. Zakladatelem woodcrafterského hnutí v roce 1902 v USA byl Ernest Thomson Seton, v českém prostředí byl průkopníkem Miloš Seifert, který v roce 1913 založil první woodcrafterský kmen (Spálený 2008: 2). E. T. Seton použil indiána jako vzor, jak by se měl člověk chovat, co by měl umět a znát a jak by měl správně žít v souladu s přírodou. Souhrnný popis principů, podle kterých LLM funguje, mi poskytl Filip Chmel:

No tam je to vlastně od toho zakladatele Ernesta Thomson Setona, tak je to tam zakódovaný tak, jakože on z toho indiána udělal ten ideální vzor, k čemu by se člověk měl přiblížit, takovej ten Foglarovskej Mirek Dušín. Takže ten indián je silnej, odvážnej, zná perfektně, umí se perfektně pohybovat v přírodě, perfektně jí zná a takže takhle vlastně on to, si vzal toho indiána za ten vzor a potom ještě použil prvky právě z toho kmenovýho zřízení, takže že byl nějakej náčelník tý skupiny a byl nějakej ohnivec, kterej se stará o oheň a o to duchovno, jako nějakej šaman. No a pak to bylo i to poznávání, pobyt v přírodě. Jaký stanse dá převést a rozdělat v něm oheň a sedět tam kolem toho ohně. Týpí je ideální příbytek a i ta velikost, kdy se tam vejde tak těch šest, osm lidí na přespání a třeba patnáct na nějakej společenskej večer, tak je vlastně taky taková ideální, protože v těch větších skupinách už ty lidi se nedokážou vlastně

⁶⁹ Rozhovor s Filipem Chmelem, 19. 2. 2020

⁷⁰ Rozhovor s Petrem Harantem, 21. 4. 2020

bavit mezi sebou, protože to už je prostě přehlušený. A pak je ta inspirace toho, to už není tak silný téma, ta materiální kultura jako vyrábět si ty věci, tak to už trošičku je na druhý koleji bych řekl, ale furt to některý lidi tam baví a takže místo toho, aby si vzali kufr, tak si prostě udělaj bednu z kravský kůže a místo toho, aby chodili v kalhotech, tak si udělaj bederní roušku a legíny z kůže a tak. Jo, protože ono pak člověk, když to pozná, tak je to fakt úplně něco jinýho, tam jako i z praktickýho hlediska, když je člověk v tom týpí a převezme to oblečení a tu vybavení, který vlastně oni používali, tak je to pro to táboření hrozně praktický a malebný a člověk z toho má radost, no.⁷¹

Avšak je důležité si uvědomit, že v LLM není zájem o indiány hlavním a stěžejním bodem. Tím hlavním, je předložit vzor takového člověka, který bude inspirovat a podle kterého členové LLM budou žít a budou se mu snažit přiblížit, čehož si jsou členové Walden Singers vědomi: *„Pro toho Setona byl ten indián důležitěj, protože to byl nějaký ideální vzor, ale z tohodle pohledu to není důležitý, že by to musel být zrovna indián, to může být nějaký slovenský bača, jako kdokoliv žejo, protože u nás nějaký, když se půjde hodně do minulosti, tak to budou nějaký lovci mamutů nebo nějaký selky v jihočeských Blatech, plácám nesmysly, ale že tam není v podstatě důvod ten indián, ale to aby člověk byl člověkem a snažil se žít ten život nějak naplněně a co nejlíp a už je jedno jestli bude spát v týpí a převlíkat se do bederky,⁷²*

Zájem o indiány je tedy pro každého člena LLM velmi individuální záležitost oproti české organizaci Indian Corral, kde je zájem o indiány tím hlavním a stěžejním bodem, z toho důvodu se domnívám, že proto se členové Walden Singers nepokládají za euroindiány, jelikož je pro ně důležitější hlavně výchovná činnost dětí spojená s pobytem v přírodě: *„Tak asi to není jako stěžejní bych řekl, pro spoustu lidí jako vůbec, ale to je asi hodně individuální, je tam hlavně jako ta inspirace a jedna z hlavních, teda alespoň jak to já vnímám, tak je to letní táboření, kde spousta lidí o to jeví zájem, každěj v jiný úrovni určitě, ale řekl bych že to není... Třeba ten Indian Corral je na tom postavenej, tam v podstatě jako je to hlavní, je to to, co všechny zajímá, kdežto myslím si, že v Lize lesní moudrosti je to poměrně víc do široka a ti indiáni, nechci říct, že jsou okrajový, ale že jsou jedna z věcí, který prostě ty lidi jakoby dělaj, nebo o co se zajímaj.⁷³ „ten můj hlavní zájem vlastně přesunul do tý Ligy lesní moudrosti, což je pro mě daleko smysluplnější, to tak vnímám, že je to prostě nějaký ano inspirace tou indiánskou kulturou, ale není to jakoby útěk do tý*

⁷¹ Rozhovor s Filipem Chmelem, 19. 2. 2020

⁷² Rozhovor s Lukášem Schorným, 8. 4. 2020

⁷³ Rozhovor s Vítkem Sukem, 22. 4. 2020

indiánský kultury a snaha najít si a dohledávat si informace o tý kultuře, ale je to vlastně, jako nechat se inspirovat, ale žít v tý přítomnosti tady, předat nějaký zajímavý zkušenosti mladejm a dětem a nějak jim to jako zprostředkovat, ale už nemám potřebu utíkat do tý jiný kultury, je mi furt blížká, to rozhodně jo, ale žiju ted' a tady.“⁷⁴

Přesto že není v LLM zájem o indiány stěžejní, důležitý zajisté je, jelikož jsou na něm postavené základy organizace. Z toho důvodu i členové této organizace, včetně kapely Walden Singers, jsou do určité míry ovlivněni a zainteresováni do indiánství, protože jinak by v době, kdy se obnovovala činnost LLM mohli odejít, stejně jako někteří jejich bývalí kolegové.

4. 4. 2 Stylové táboření

Jednou z hlavních činností v rámci organizace LLM je táboření, které je stylizované do historické doby, kdy indiáni žili v týpí a neznali žádné moderní technologie. To velmi dobře koresponduje s učením toho, jak by měl člověk (pře)žít v přírodě. Důvody, proč je stylovost na táboření důležitá a dodržuje se v rámci LLM jsou následující:

- 1) Stylovost je vnímána jako prvek, který skupinu vymezuje a odlišuje od jiných skupin, které organizují pobyty v přírodě. Důležitý je společný zájem, společná věc, která lidi v LLM pevněji spojuje, a tím vytváří i určitou příjemnou atmosféru:

*Tak určitě to pro mě je důležitý, protože to nějakým způsobem vymezuje tu skupinu, pokud člověka prostě baví cokoli, nemusí to zrovna bejt tady indiáni nebo tak, tak je hrozně přima mít něco společnýho, co ty lidi mezi sebou sdílej a čím se inspirujou a tak [...] tak my, když táboříme na těch ligových akcích, tak se tím vlastně vytváří nějaká atmosféra toho tábora, takže jsou tam týpí, v těch týpí hoří oheň, jsou tam postele a vlastně se snažíme odtamtad' vymýtit veškerý igelity a takový jako rušivý vlastně civilizační výdobytky, který prostě tu atmosféru nám tam kazej a když tam někdo, kdo tam přijede a tohleto nerespektuje, tak tam vlastně kazí celkovou tu atmosféru toho tábora. A když je to v nějaký ojedinělý míře, tak to vlastně nevadí, ale pokud se to začne rozmáhat víc a víc, tak vlastně to ten tábor ztratí to kouzlo, tu atmosféru a tu výjimečnost svojí a stává se z toho normální kempování, a to se dá ject i do kempu normálního atak.*⁷⁵

- 2) Zároveň je nutné se naučit vyrábět věci po vzoru indiánů (viz 4. 4. 3 Výroba), jelikož to jsou jediné věci, které má člověk k dispozici a je možné je na stylovém táboření

⁷⁴ Rozhovor s Filipem Chmelem, 19. 2. 2020

⁷⁵ Rozhovor s Filipem Chmelem, 19. 2. 2020

použít. V tom je spatřován jistý prvek spravedlnosti, protože čím více času vloží člověk do výroby, tím více má předmětů a oblečení, a o to snadněji se mu táboří. Dodržováním těchto zásad je pro členy důležité a dokazují tím svůj vztah k indiánství:

Tak je to pro mě důležitý, dělá mi to radost, věřím, že to k tomu patří, nutí mě to ty věci vyrábět a když si ty věci nevyrobím, tak je prostě nemám a musím vyjít bez nich, takže když prostě jedu na zimní tábor, teď jsme byli na krásném zimním táboře na Slovensku v únoru, tejdén vlastně před powwow to bylo, bylo to úžasný a museli jsme si půjčit nebo vyrobit sněžnice a chodili jsme tam na tom a samozřejmě, když prostě jsem měl málo věcí na sobě, tak mi byla zima, tak je to připomenutí: „ha, musíš si příště udělat něco teplejšího!“, mně to přijde takový spravedlivý.⁷⁶

- 3) S tím se pojí další význam, který pro členy LLM stylovost nese, a tím je uvědomit si rozdíly mezi moderní civilizací využívající technologie a životem v přírodě s využíváním pouze takového materiálu, který se v ní nachází. Díky tomu si pak člověk začne vážit dnes pro něj již obyčejných věcí:

Ono je to vlastně takovej druh trampingu, že to je pobyt v přírodě a s tím, s tou stylovostí mě to posouvá zase trochu jinam, než běžný chození trampský na čundr s batohem a spacákem, tak prožití si vlastně nějaký, vždycky je to trošičku idealizovaný a omezený tím, co člověk ví a zná a vybavením, který má, ale je to prostě snaha se co nejvíc se přiblížit k nějakému historickému období, mít ty věci, který si člověk sám, povětšinou sám vyrobí okolo sebe a zkoušet pár dní s tím vystačit. Že ho to vlastně posouvá, jak teda k nějaký úctě k ostatním, k úctě k tomu, co má vlastně doma, že se pak může vykoupat v teplý vodě a takovýdle jako... vážit si vlastně drobností, který normálně člověk už přehlíží a přijdou mu samozřejmý.⁷⁷

U někoho není stylovost tolik důležitá jako právě změny, kterými člověk prochází, když se z civilizované společnosti přesune do divoké přírody, jelikož v přírodě najednou dělá vše jinak a dalo by se říct, že tím naruší jakýsi stereotyp života v moderní civilizaci:

Mě baví ty střety tý kultury tak, tohle jsem možná zjistil, že se v tom liším od ostatních, já jsem si nejvíc užil, když člověk přijel z civilizace na ten zimní tábor, tam se převlíknul a teď mu byla prostě zima nefalšovaná a má radost, že má čerstvě postavenej ten stan a naopak jsem tam jako přetrpěl ty tři dny a říkal jsem si jako: „tyvole, proč tady jsem“, ale jako ty zážitky tam byly, pak člověk přijel domů a najednou si uvědomil, tak teď jsem to prožil a mám úplně z toho

⁷⁶ Rozhovor s Alešem Sedláčkem, 3. 4. 2020

⁷⁷ Rozhovor s Lukášem Schorným, 8. 4. 2020

ten nejlepší pocit, je to za mnou, obstál jsem a bylo to super a možná podobný pocity jako když člověk odejde z práce nebo ze školy jako jo, že ho to vlastně moc jako nebaví, ale má pocit, že to bylo k něčemu a že to udělal se ctí a že to má nějakou hloubku, takže mě baví ty přechody a ty střety těch kultur jakoby, to častý střídání mě baví jakoby jo. Takže já to vnímám jako rekreaci, že budu dřít v práci do zhebnutí, ale pak klidně odjedu na tábor, kde prostě to bude úplně všechno naruby, a to mě na tom baví, že to jako je naruby.⁷⁸

Každá skupina nebo kmen, které jsou pod LLM, má svou vlastní verzi táboření, které se od sebe liší volbou činností a programu. To úzce souvisí právě se stylovostí, jelikož si určují, jakým způsobem se budou které činnosti vykonávat a jak moc budou v souladu s využitím přírodních materiálů. Je tedy nutné uvědomit si, že i v rámci jedné organizace mohou být odlišné postoje k dodržování stylovosti:

Ale pak jsou party zase nebo skupiny, který to měli vždycky tak jako promíchaný, že tam chodili v pohorkách jo, nebo v prestižích a třeba pro ně byly důležitější nějaký duchovní hodnoty, třeba dělali větší obřady nebo tam měli víc hladovění, nebo někdo to měl víc o sportu, že tam třeba víc jako cvičili a opravdu podávali sportovní výkony, jo, to zas my ne. Takže zrovna pro tu naši skupinu, pro ten Walden, já osobně to vnímám jako stěžejní jo, že třeba Filip jo, ještě když jezdil s jinou partou, tak my jsme měli i to vaření stylový, že jsme tam nevařili kolínka, neměli tam čaj z pytlíku, měli jsme suroviny, ty jsme se snažili přesypat do nějakých takových pytlíčků, mlíko jsme si přelejvali do bandasek, když jsme byli na vrcholu úplně tý stylovosti a když vidíme u Filipa, že oni zase rostli na těch kolínkách a vlastně cílem je, co nejrychleje uvařit, aby se mohli jít zase věnovat tomu indiánskému programu, kdežto u nás je to, co nejnáročnějc uvařit, když jsme si chtěli udělat těstoviny, tak si je musíme udělat z mouky a je to asi na půl dne a na ten program nám toho času zbyde miň, ale zároveň pro nás to vaření je programem, ale platí to do jistý míry jakoby jo, já nejsem žádnéj zase velkéj kuchař, umím pár jídel a podobně, ale takhle jsme to měli nastavený.⁷⁹

Celkově ale není dodržování stylovosti na tábořeních v rámci LLM, stejně jako samotný zájem o indiány, chápáno jako stěžejní a nejdůležitější: „Tak já osobně se k tomu přikláním, mě to jako vyhovuje, ale zároveň to jako, jelikož jezdím hlavně na táboření Ligy teď posledních několik let, tak tam to jakoby má posazený každej trochu jinak, že tohle řekněme není středobod, to, jak je kdo oblečeněj, ale spíš prostě to tam strávit nějak. Takže mě to jakoby nevadí, jsem celkem liberál, ale zároveň já sám osobně ty nároky poměrně kladu, ale chápu, že každej to má trošku jinak., takže tak, já to mám osobně rád, ale není to

⁷⁸ Rozhovor s Petrem Harantem, 21. 4. 2020

⁷⁹ Rozhovor s Petrem Harantem, 21. 4. 2020

nezbytnost. ⁸⁰ Kmeny se snaží být spíše otevřené pro nově příchozí a neuzavírají se před nimi z důvodu narušení stylovosti: „*Takže jo, určitě je to pro mě důležitý, na druhou stranu jsme nikdy nebyli v tomhle tom směru nějaký jako... že by tam nikdo nemohl bez toho oblečení nebo že bysme tu skupinu jako uzavírali, to nechcem vůbec, ale snažíme se inspirovat ty nově příchozí lidi, který to zajímá nějakým způsobem, tak se je snažíme inspirovat a motivovat k tomu, aby vlastně taky jako si ty věci udělali na sebe a aby potom tu atmosféru pěknou spolutvořili a ne, aby jí narušovali. Když tam přijede někdo první rok a druhý rok a nic si na sebe nevyrobí, tak se to ještě nějak toleruje, ale když prostě přijede třetí a furt jako to nepochopil, no tak pak už třeba na něj máme nějaký blbý poznámky, že už by s tím něco mohl udělat atak, takže asi takhle to je o stylovosti na tom táboření.*“⁸¹ Stejně tak i u dětí není stylovost stoprocentně vyžadována vzhledem k věku a např. i aktuálnímu počasí na táboření: „*No, my, když jezdíme, tak já, protože vedu ještě jako děcka v tom našem kmeni, tak s dětma to třeba nemáme ještě tak jako úplně stoprocentně stylový, protože ty děti nemaj všechny ty věci, musí to bejt nějak přizpůsobený tomu věku a samozřejmě nemůžeme je nechat, když prostě už třetí den leje, tak je tam někde nechat běhat bosí, tak to má nějaký svoje hranice.*“⁸²

Stejně tak jako samotný zájem o indiány není ani indiánská stylovost v rámci LLM stěžejní, je však důležité si uvědomit, že se bez ní táboření v praxi neobejde. Táboření v rámci LLM je založené na tom, co nejlépe připodobnit život v přírodě životu historických indiánských kmenů. Zde je zřetelná identifikace s indiánstvím, jelikož se členové několik dní v roce snaží „žít jako indiáni“.

4. 4. 3 Výroba

Jak vyplynulo z předchozí kapitoly, výroba indiánských předmětů je nedílnou součástí táboření, které se vede ve stylu historického indiánského způsobu života. Pro členy Walden Singers je tato činnost součástí jejich zájmů o indiány a přináší jim radost, která plyne z manuální činnosti, jenž je pro většinu z nich v opozici k jejich zaměstnání a dodává jim to pocit většího zúčastnění se, podílení se na atmosféře, která se díky těmto vlastnoručně dělaným výrobkům utváří: „*Mě baví fantasticky ten výsledek, někdy třeba když škrábu kůže, tak je to tak úporný, že už mě to snad ani nebaví, ale když potom si na tu kůži šáhnete, když je to hotový, tak je to úplně pocit fantastickéj a pak si člověk zpětně uvědomí, jak je to strašně*

⁸⁰ Rozhovor s Vítkem Sukem, 22. 4. 2020

⁸¹ Rozhovor s Filipem Chmelem, 19. 2. 2020

⁸² Rozhovor s Alešem Sedláčkem, 3. 4. 2020

pro mě důležitý se dostávat k těmhletěm věcem tý manuální výroby, protože když člověk dlouho sedí jen za počítačem, tak už úplně ten svět se jako zploští. Vy sice máte pocit, že prožíváte všechno, ale je to všechno samozřejmě hrozně povrchní.“⁸³

U někoho radost plyne také z následného užívání předmětu, kdy výrobek není jen vystavený, ale plní svou funkci. Člověk pak jeho používáním zjistí, jaké měl nedostatky a chyby a ve chvíli, kdy se rozbije, nebo rozpadne se další výrobou z těchto chyb ponaučí, takže výrobek je pak kvalitnější a má delší životnost: „*Já jsem předtím chodil do leteckého modeláře, mě to bavilo jakoby jo, tam půl roku lepit nějaký letadlo a pak ho rozflákat, obrečet to, ale u plastových letadel, třeba jenom modelů na koukání mě to přišlo moc jako jalový, já něco vytvářím a pak prostě se jenom na to koukám a ono se na to práší a za pár let už je to takový zežloutlý, hnusný, kdežto ty modely, který lítaj, se mi líbilo, že stárnou, že se jako využijou, udělej radost, rozflákaj se, obrečí se a jde se stavět novéj a to samý mám u těch indiánských předmětů, jo, se to vyrobí, je to nový, je to hezký a vy s tím pak vyjdete ven do přírody, tam je bahno, špína, zasviníte to, rozervete to, je vám to líto, ale už si říkáte: ‚no tak až budu mít čas, tak to udělám příště líp a udělám to takhle a vyvaruju se těhle chyb‘.*“⁸⁴

V době před revolucí, kdy byly v naší zemi omezené možnosti, byl zde i omezený počet knih, v kterých byly fotografie indiánských výrobků, které byly inspirací pro lidi, které se této činnosti věnovali. Jelikož měli těchto pár knih na trhu k dispozici všichni, vyráběli si tím pádem stejné oblečení. Proto když jeli členové LLM, včetně některých členů Walden Singers, na první cestu do Ameriky, byli zásobeni kamerami a fotoaparáty, aby mohli zdokumentovat všechny expozice v muzeích, které navštívili a měli větší množství inspirace.

V té době já jsem se hodně opravdu o ty indiány ještě zajímal a neměli jsme, nebyl internet v podstatě jo, to byla jen záležitost knihoven a půda akademické sféry, takže my jsme tam jeli vybavení foťákama, videokamerama, měli jsme to rozdělený a kamarád tam vyfotil asi třicet filmů, já tam natočil šest hodin, nebo ještě dvanáct, muzeí na špatnou kvalitu tenkrát VHS, takže já jsem tím muzeem procházel a točil, že vlastně jsem si ani moc neužíval ty expozice, ale nám šlo o to zachytit co nejvíc těch autentických výrobků, aby když si potom budeme vyrábět ty předměty denní potřeby, abychom je neměli všichni stejný z těch pěti barevných knížek, který jsme tady v Čechách měli a když jsme si udělali mokasíny, tak jsme se potom na

⁸³ Rozhovor s Alešem Sedláčkem, 3. 4. 2020

⁸⁴ Rozhovor s Petrem Harantem, 21. 4. 2020

směnu Ligy lesní moudrosti potkali tři lidi, kteří jsme měli úplně stejný mokasíny, jenom jsme si porovnávali, kdo je má jako víc skvělý a kdo je má hezčí, jo, což už byl pakárna jako jo.⁸⁵

4. 4. 4 Vzhled

Vzhled je prvkem, prostřednictvím kterého mohou lidé vyjadřovat své postoje, zájmy, a záliby veřejně, bez toho, aniž by o nich museli mluvit. U kapely Walden Singers si na první pohled všimneme dlouhých vlasů u skoro všech členů (Lukáš Schorný dlouhé vlasy míval). Někteří je mají dlouhé hlavně kvůli indiánům: *„no jasně no, to bylo nutný, to od začátku prostě jsme všichni museli mít dlouhý vlasy a je to řehole...to nám přišlo stylový, tak jsme to jako takhle prostě od začátku chtěli, ale asi to do smrti nevydržím,⁸⁶ někteří i kvůli vlivu tehdejší doby: „ano, tak ze začátku, takhle, za komunistů jsem vždycky chtěl mít dlouhý vlasy, protože to byla určitá známka jako rebelství, jo, to prostě jako komunisti neměli moc rádi, jako hároše a prostě takovýdle ty vagabundy v uvozovkách,⁸⁷ a také adolescentního věku: „no takový ta pubertální beatová, bídnická nějaká, nějaký období asi no, ale hlavně asi ty indiáni⁸⁸, někteří i kvůli hudbě: „Jo tak jako řekl bych že jo, tak já jsem to měl... no ne vlastně jsem chtěl vždycky mít dlouhý vlasy, bylo to trochu spojený s nějakým rockem, metalem a vlastně pak se to nějak přelilo i do těch indiánů, takže já si nejsem úplně jistej, jestli jako za to můžou...“⁸⁹. V současné době má většina z nich vlasy dlouhé už jen kvůli zvyku: „...vlastně člověk si na to zvykne, ve výsledku, když se dostane přes nějakou mikádovou délku, tak je to vlastně praktičtější jak krátký, takže spíš tak jako ze zvyku, ale jinej význam to asi nemá, ale začalo to indiánama“⁹⁰. Důležité je, že vždy bylo rozhodnutí mít dlouhé vlasy ovlivněné zájmem o indiány, domnívám se, že z velké části kvůli stylovému táboření, kdy dlouhé vlasy pomáhají dotvářet historickou atmosféru.*

Co se týče oblečení a doplňku v současné době nosí většina už jen trička s indiánskou tematikou. Někteří dříve nosili i nějaké vlastnoručně vyrobené doplňky, ale jelikož jim postupem času začaly překážet a nebylo jejich nošení někdy pohodlné, tak je nosit přestali (viz 4. 4. 8 Současné upadání zájmu): *„Dřív jsem nosil těch indiánských doplňků víc, jakože třeba nákrčník, ale jenom z jedních kostic, prostě jenom takovej. Nebo různý šperky třeba indiánský, protože samozřejmě indiáni dělali hodně jako stříbrnejch šperků, takže jsem měl i prstýnky, něco kovovýho jako takovýho Kokopelli na krku. Pak mi nějak ten kov začal vadit,*

⁸⁵ Rozhovor s Petrem Harantem, 21. 4. 2020

⁸⁶ Rozhovor s Alešem Sedláčkem, 3. 4. 2020

⁸⁷ Rozhovor s Patrikem Dirnem, 14. 4. 2020

⁸⁸ Rozhovor s Lukášem Schorným, 8. 4. 2020

⁸⁹ Rozhovor s Filipem Chmelem, 19. 2. 2020

⁹⁰ Rozhovor s Vítkem Sukem, 22. 4. 2020

*takže jsem sundal všechny prstýnky, všechny tadyty kovový věci, ale tričko... dalo by se říct, že trička mám asi jenom indiánský, takže já asi žádný... mám pár triček i jinýho rázu, ale dalo by se říct, že z 99 % jsou indiánský, takže z powwow nebo z různých... s různěma motivama a tak, takže a do práce samozřejmě nosím všechny, a to nosím furt.*⁹¹ Kapela sama o sobě nemá žádná společná trička nebo čepice, které by je reprezentovali, přestože jiné kapely tyto označující prvky mají: *„My jsme neměly nějaký marketingový doplňky, který možná se v těch devadesátých letech nosily, že měli kluci nějaký baseballový čepice a na tom měli znak tý kapely, jo. Todle ty Němci, když přijedou, německý kapely to maj, maj nějaký jednotící znaky na oblečení nebo na tom bubnu, my jsme nikdy nebyli schopní tohle dodělat.*⁹²

Nosit věci s indiánskou tématikou má také svá úskalí, a to v případě, kdy jsou tyto věci neautentické a vlastně samotnými indiány popírány: *„Samozřejmě tam byly komický jako prvky, že když to v devadesátých letech začalo, tak si kluci koupili prostě, ani ne z tý naší party, ale z toho Bílýho Wampumu třeba baseballový čepice Washington Redskin, jakoby hokejovýho klubu nebo jakýho Washingtonský rudokožci, jako že maj na čepici indiána, ale pak zjistili samozřejmě po pár letech, že to indiáni nesnáší, když se jejich podoba používá ještě v nějakým přeneseným slova významu.*⁹³

4. 4. 5 Poslech indiánské hudby

Dalším aspektem identifikace s indiánstvím je poslech indiánské hudby. V některých případech se indiánské kapely, jejichž písně byly zařazeny v repertoáru Walden Singers, staly inspirací k jejich následnému poslechu. Jedním z příkladů je kapela Nothern Cree Singers, kterou zmínil Vítek Suk v rozhovoru: *„No tak mě se poměrně jako líbí kapela Nothern Singers, Norther Cree Singers, ted' nevím úplně přesnej název, ale nějak takhle to bude.“* *„Jo, takže od nich nějakou?“* *„Jo, od nich máme jakoby asi tři, který zpíváme, ale já jsem si pouštěl právě jejich jako písniček víc, občas právě, když něco poslouchám, tak si většinou pustím něco od nich, takže od nich se mi líbí hodně písniček, hlavně v jejich podání, že jsou přece jenom na tom zpěvově i počtově a všechno jako líp než my.*⁹⁴

Samozřejmě není tato praxe samozřejmá u všech členů, někteří indiánskou hudbu poslouchají jen ve chvíli, kdy se chtějí naučit nějakou novou píseň: *„Posloucháte indiánskou*

⁹¹ Rozhovor s Patrikem Dirnem, 14. 4. 2020

⁹² Rozhovor s Petrem Harantem, 21. 4. 2020

⁹³ Rozhovor s Petrem Harantem, 21. 4. 2020

⁹⁴ Rozhovor s Vítkem Sukem, 22. 4. 2020

hudbu?“ „Málo kdy, málo kdy, jenom když mě kluci donutí, že se něco musíme naučit, tak jo, ale že bych si to pouštěl, mám nějaký cděčka, ale... no, velmi málo kdy.“⁹⁵

Někteří však mají tuto hudbu zařazenou mezi své ostatní oblíbené hudební styly a poslouchají indiánskou hudbu podle momentálního rozpoložení: „No takový období jako no, že třeba někdy jo, někdy si ji pustím, ale to je tak jako, asi jako obecně s jakoukoliv hudbou, že někdy mám chuť na klasiku, někdy poslouchám indiánský a někdy elektro. Ale jo, občas si ji pustím jen tak.“⁹⁶

Ve chvíli, kdy člověk poslouchá hudbu na veřejnosti, například v autě, vyjadřuje tím také své postoje a záliby, podobně jako je to u vzhledu, o kterém jsem psala v podkapitole (4. 4. 4 Vzhled). Reakce okolních lidí, kteří slyší indiánskou hudbu poprvé, jsou většinou negativní. Nicméně pro některé členy kapely to nepředstavuje překážku.

To, není tak častý jako dřív, ale mám spoustu cděček, takže mám z čeho vybírat a mám různý kapely jako na těch cděčkách, co hrajou v Americe a je to prostě skvělý jako si to pustit v autě, je to trošku divný, když potom koukáte kolem sebe a ty lidi jako na vás koukaj do toho auta, co to tam je za blázna, ale je to skvělý, poslouchám.⁹⁷

4. 4. 6 Návštěva Ameriky

Indiánství je spojené také s touhou navštívit zem, kde indiáni žijí a žili. Každý z členů kapely Walden Singers navštívil nebo plánuje navštívit Severní Ameriku. Většina z nich jela společně v rámci kmene Walden na přes měsíc dlouhou cestu, aby poznali kulturu moderní Ameriky a současnou situaci indiánů: „To byla ta první cesta, to byl jako takovej splněnej sen, žejo, tak se tady zajímáme o nějakou kulturu, tak to chceme vidět, chceme vidět přírodu, pochopit, jak to tam vůbec jako funguje, pochopit ten kontrast tý moderní Ameriky, která zatlačila indiány do rezervací, porušila všechny ty jejich práva, pochopit, jak oni se tam snaží nějak v tý situaci dneska přežít. Tohleto všechno jsme tam chtěli vidět, a to byla dlouhá cesta. Najeli asi patnáct tisíc kilometrů na tý naší první cestě.“⁹⁸ Jedním z dalších důvodů cesty bylo také hledání inspirace v muzeích (viz 4. 4. 3 Výroba). K pochopení přírody a rozlehlého prostranství, ve kterém indiáni žili, je nejlepší vizuální empirický zážitek, který člověk může zažít jen tím, že se do těchto míst dostane: „Ale tím, že jsem se začal zajímat o indiány, který žili v týpi a měli nějaký svoje kmeny a nějaký svoje rodiny, tak to mě na tom

⁹⁵ Rozhovor s Alešem Sedláčkem, 3. 4. 2020

⁹⁶ Rozhovor s Vítkem Sukem, 22. 4. 2020

⁹⁷ Rozhovor s Patrikem Dirnem, 14. 4. 2020

⁹⁸ Rozhovor s Alešem Sedláčkem, 3. 4. 2020

obrovsky bavilo, že ten obrovskej kmen, nebo obrovskej, třeba dva tisíce lidí, tak furt to byla jedna velká rodina, jo, a že dokázali, nebo mě furt dokazují v tom, co dřív uměli, nebo jak se s tím dokázali jako by prát, za prvé s tou přírodou s tím přístupem k sociálnímu vůbec jako pojetí lidí, že pro ně jako opravdu rodina byla na prvním místě a v tomhle případě to znamená celý ten kmen, jo, asi to mělo nějakou hru o přežití, co mi asi nedokážeme pochopit, nedokážeme pochopit asi úplně to prostranství, který měli jakoby kolem sebe, já jsem to třeba pochopil, až když jsem byl v té Americe, protože tam opravdu jako když se člověk koukne, tak vidí kolem sebe kruh jako v té přírodě a tak dále no.“⁹⁹

Další cesty byly vždy alespoň z části zacílené na indiány, každý jel za tím, co ho nejvíce přitahovalo a co pro něj mělo význam. Filip Chmel navštívil jedno z největších powwow, kde měl i možnost si zahrát s indiánskou kapelou: *„Tam jsme navštívili powwow asi dvě, jedno z těch největších se jmenuje Crow Fair ve Vraní rezervaci a tam hrajou kapely z celých Spojených států a Kanady a trvá to třeba týden to powwow, my jsme tam strávili tři dny jenom. Takže jsem tam i hrál s nějakou kapelou indiánskou... Tak nejvíce se mi líbí ten Crow Fair, protože byl jako monstrózní, a to byl pro mě velmi silnej zážitek v Americe.*“¹⁰⁰

Co se týče setkání s indiány, realita je často jiná, než jakou má člověk představu. Pro někoho indiáni již nejsou v dnešní době vzor, jelikož se nepodobají tomu, jak je popisoval E. T. Seton: *„beru to tak trošku jako z dávných dob, ono v současnosti, když člověk vidí v rezervacích ty indiány, tak si říká: „To není možný, že jsou to indiáni.“, jo, protože to úplně nekorresponduje s tím myšlením, ale tím, že jsem se začal zajímat o indiány, kteří žili v týpí a měli nějaký svoje kmeny a nějaký svoje rodiny, tak to mě na tom obrovsky bavilo.*“¹⁰¹

Objevuje se zde také problém kulturní aropriace, kdy si příslušníci většinové skupiny (v tomto případě běloši) přisvojují kulturní praktiky etnických a náboženských menšin (původního domorodého obyvatelstva Severní Ameriky). Je pochopitelné, že příslušníci této menšinové skupiny, kteří museli snášet historické křivdy a diskriminaci, mohou cítit nelibost (Mounk 2019: 2020). Kromě příjemných setkání s indiány se členové kapely Walden Singers setkali i s takovými jedinci, kteří k nim udržovali negativní postoj: *„Navštívili jsme i indiánský rezervace, ano, v rámci té cesty jsme to měli naplánovaný, bavili jsme se tam i s indiánama, právě jsme se setkali i s indiánama, který byli dalo by se říct otevřený, protože*

⁹⁹ Rozhovor s Patrikem Dirnem, 14. 4. 2020

¹⁰⁰ Rozhovor s Filipem Chmelem, 19. 2. 2020

¹⁰¹ Rozhovor s Patrikem Dirnem, 14. 4. 2020

nějakej bílej člověk z Evropy má zájem o jejich kulturu, o jejich věci, o jejich tradice, dalo by se říct, ale taky jsme se tam setkali s indiánama, který k tomu neměli tak úplně, který tomu nebyli naklonění, tak ty se na nás koukali skrz prsty dalo by se říct a nebylo to úplně jako takový jako fajn, to setkání s těma lidma, s těma indiánama, který nemaj rádi, když se zajímáme o jejich kulturu, tak to nebylo úplně jako milý. ¹⁰²

4. 4. 7 Další (indiánské) zájmy

Někteří členové mají také další zájmy, které jsou mimo LLM, ale stále nějak souvisí s indiánskou tematikou. Je tedy zřejmé, že praktikování indiánské hudby je jen jedna z několika aktivit, kterým se členové věnují a všechny společně dotváří jejich indiánství.

Patrik Dirn zkoušel také indiánské tance a věnuje se lakrosu, původně indiánské hře. Také má skupinku přátel, s kterými provozuje výtěžnou činnost, kdy jezdí ukazovat indiánskou kulturu veřejnosti na různé festivaly většinou po České republice. Navíc se věnuje rodeu: *„A potom, co ještě tak trošku je spojený s indiánama nebo vůbec jako s Amerikou, tak vlastně dalo by se říct, třináct let se zajímám o rodeo. Takže tam organizujeme nějaký šampionáty tady v Český republice v rodeovém sportu, který trošičku jakoby taky koresponduje s indiánama, protože indiáni jezdili i rodeo některý, takže dalo by se říct, že to má nějakou spojitost s tím.* ¹⁰³

Lukáš Schorný se věnuje sjíždění řek na indiánském plavidlu: *„No tak třeba já konkrétně jezdím se spolkem Bullboatáků každý rok v létě na pár dní na bullboaty, což jsou takový plavidla indiánů z centrálních plání, který vymyslely takovej styl člunu, kterej pak, když se o to člověk zajímá, tak se objeví všude možně po světě, protože to je úplně jednoduchá základní konstrukce, která má vlastně vejčitej tvar z prutů na kterých je napnutá kůže a to se dá na vodu a zázračně to, se v tom může pár lidí plavit i s věcmi a udrží je to, tak takhle vždycky pár dní putujeme ve stylovce po nějaké řece, ať teda už u nás nebo v Polsku nebo na Slovensku jsme byli.* ¹⁰⁴

Vít Suk se zase namísto préríjním indiánům více věnuje lesním, kterými se inspiruje při výrobě předmětů a namísto týpí má již zmiňovaný vigvam: *„Vigvam, jelikož já se zajímám právě o lesní, nebo lesní indiáni, to je obecněj pojem, ale jakoby ne préríjní indiány, ale o ty, co žili v lesích v oblasti okolo New Yorku a Velkých jezer a ti neměli týpí, takže já má*

¹⁰² Rozhovor s Patrikem Dirnem, 14. 4. 2020

¹⁰³ Rozhovor s Patrikem Dirnem, 14. 4. 2020

¹⁰⁴ Rozhovor s Lukášem Schorným, 8. 4. 2020

*v podstatě nějaké jako by oni ty vigvamy původně byli z kůry, to já mám z plátna, ale je to taková kopule to vypadá větší, nebo v nějakém případě je to jako podlouhlý domek třeba, takže něco v tom stylu.*¹⁰⁵

4. 4. 8 Současné upadání zájmu

Upadání zájmu je možné spatřit ve dvou rovinách. Ta první je upadání zájmu členů Walden Singers, kteří se svým indiánským zájmům věnují od mladistvých let, a tím pádem jejich nadšení a zainteresovanost postupně přirozeně upadá. Od mladistvých let se jim samozřejmě změnily priority, přišla starost o rodinu, pracovní povinnosti a další nové zájmy. Dnes tedy vnímá většina z nich svou účast v kapele jako kamarádké setkání a kapelu drží stále pohromadě z velké části právě jejich pevné přátelské pouto: *„Mně to sedlo ve všech směrech, ale pořád platí, že je pro mě asi nejdůležitější ta parta těch lidí. Jako podobný party mám i v jiných komunitách, ale tím, že už jsme se setkávali v pozdějším věku, tak vidím, že už je to těžký dostat se tak do hloubky jako když se člověk seznámí jako náctiletý nebo někde, ty přátelství ze základní školy jako, který třeba já nemám tak silný, pro někoho jsou nejsilnější, to znamená pro ně je to ta parta ve správné čas na správném místě.*¹⁰⁶

Druhá rovina je celkové upadání těchto zájmů u mladších generací, které se domnívám, je zapříčiněno vlivy dnešní moderní technicky vyspělé doby. Dnešní generace mají mnohem více možností, čemu se mohou věnovat a u indiánské hudby nebo u celkového zájmu o indiány většinou vydrží jen chvíli. Navíc také již pominul „indiánský boom“ devadesátých let, kdy byla většina mladých chlapců i dívek ovlivněna filmy Vinnitou.

*Těm nejstarším už je dneska třináct, čtrnáct, tak ty by mohly být iniciativní, ale ono, když to můžu porovnat, tak v těch devadesátkách my jsme ve třinácti, ve čtrnácti už jako si jako všechno zařídili od A do Z, to teda dneska úplně není, že se to tak jako posouvá trošičku, jo a že v některých věcech jsou ty děti jako obrovsky vyspělý, já nevím ve znalostech o sexu o tom, jak ovládat elektroniku, jak komunikovat na dálku, ale v některých věcech jsou jako zase hrozně opožděný v takových těch praktických, to, co si umím udělat sám, to, co si umím zařídít, vyrobit, tak... nebo ta odvaha jako pro druhýho něco udělat, vzít na sebe zodpovědnost za něco, tak to je opožděnější než jsme to měli my.*¹⁰⁷

Tato druhá rovina, tedy nedostatek mladších lidí, zapříčiňuje trvajících, přestože v menší míře, zájem o indiány u členů kapely Walden Singers, kdy stále někteří dělají vedoucí a

¹⁰⁵ Rozhovor s Vítkem Sukem, 22. 4. 2020

¹⁰⁶ Rozhovor s Petrem Harantem, 21. 4. 2020

¹⁰⁷ Rozhovor s Alešem Sedláčkem, 3. 4. 2020

organizátory na dětských táborech v rámci LLM, aby tyto tábory nezakly: *"Prostě pro mě dominantní činnost dneska je, že Tokaheya krom svých aktivit prostě různých střešních organizacích mládežnických a v komunální politice, vede dětskej oddíl Waldenu, tak to je pro mě stěžejní aktivita, kdy já strávím deset až dvanáct dní v roce jako zdravotník a pomocnej vedoucí s Tokaheyou a s dalšíma odchovancema Waldenu, kde máme vlastní děti, ale z devadesáti procent i děti rodičů, kteří nám je svěří, vloží do nás důvěru a my jim zajišťujeme nějaký program a nějaký zážitky jo, což není to úplně optimální z hlediska toho, že nám už je čtyřicet a už cejtím tam jako větší životní únavu, míň hravosti a zbytečně velkej hluk od těch dětí. Kdyby nám bylo dvacet, tak je to lepší... neuměli jsme si vychovat tu partu, kterým by dneska bylo dvacet, aby to dělali s náma, oni to s náma dělali, nebo my s nima, ale oni s tím přestali a my jsme nechtěli, aby to zaniklo, takže pro mě dneska zpěv je zase doplněk i týchle činnosti."*¹⁰⁸

4. 5 Inspirační zdroje

Jedním z cílů mého výzkumu bylo zjistit odkud získávají členové kapely Walden Singers inspiraci, co se týče praktikování indiánské hudby. To je úzce spojené s mou další výzkumnou otázkou, která se týká autenticity, tedy jaký důraz kladou členové na praktikování indiánské hudby, co nejbližší tomu, jak ji praktikují indiánské kapely a zdali ji praktikují i stejnými způsoby (viz 4. 6 Autenticita praktikované hudby).

4. 5. 1 Proměny dostupnosti zdrojů

Jelikož kapela Walden Singers existuje necelých třicet let, postupem času se měnily způsoby získávání i samotná dostupnost inspiračních zdrojů. Tyto proměny lze rozdělit do tří období:

1. Období před pádem Železné opony – V počátcích působení kapely bylo velmi obtížné sehnat inspirační nahrávky indiánské hudby. Před pádem komunistického režimu získávala kapela nahrávky pouze od lidí, kteří měli styk s Amerikou. Jedním ze způsobů, jak nahrávky získat bylo zapůjčení a zkopírování kazet od spřátelených německých kapel, které v té době měli lepší přístup ke zdrojům z Ameriky: „...*tady byl jinej režim a nebyly žádný materiály, jo, měli jsme kazety třeba z Německa a podobně, bylo to dost jako nekvalitní, zoufalý.*“¹⁰⁹ Pokud se někomu podařilo se dostat do Ameriky, tak přivezl zkopírované kazety přímo od indiánů či dokonce sám pořídil jejich nahrávky, které však také svou kvalitou nebyli dostatečně dobré. Ty pak

¹⁰⁸ Rozhovor s Petrem Harantem, 21. 4. 2020

¹⁰⁹ Rozhovor s Petrem Harantem, 21. 4. 2020

zapůjčil ostatním kapelám: „...on měl zkopírovaný originální kazety a pak měl, protože se tam setkal s pár jako indiánama, tak měl jako nahrávky jejich originální, ale ty byly strašný teda a podle těch jsme se ani moc neučily, to byly spíš obřadní písně a my jsme spíš se jako učili ty powwow písně k tanci.“¹¹⁰

2. Období po pádu Železné opony – Po revoluci se na území České republiky začaly dostávat nahrávky ve větším množství. Docházelo také k většímu přísunu informací ohledně praktikování indiánské hudby a bylo již možné bez větších problémů vycestovat do Ameriky. V této době dochází také k nárustu praktikování indiánské hudby různými euroindiánskými kapelami, které předtím neměly přístup k materiálům: „...tam byl obrovskej přetlak, že třeba v jedný místnosti se setkalo najednou pět kmenů a většinou to byli už jako odrostlejší chlapi, kteří doháněli ten skluz tím, že tady byl jinej režim a nebyly žádný materiály, jo, měli jsme kazety třeba z Německa a podobně, bylo to dost jako nekvalitní, zoufalý.“¹¹¹ V této době se objevila také nabídka jiných inspiračních zdrojů, jako například zpěvník s přepisy indiánských textů, které umožnili zařadit do repertoáru i písně, jenž bylo obtížné odposlouchat: „A začali se vydávat třeba i knížky, někde byly přepisy textů už k tomu, takže to co jsme dřív třeba museli odposlouchávat, tak byly... třeba někdo vydal už zpěvník, kde byly ty originál texty.“¹¹²
3. Období rozvoje informačních technologií – Na začátku 21. století přinesl rozvoj nových technologií téměř neomezený přístup k indiánským nahrávkám: „Měnilo se to v tom, jak se vylepšovaly ty technologie, takže jsme se mohli dostat k čím dál tím většímu portfoliu nahrávek, nebyl pak problém, to už byly DVDýčka no a samozřejmě doba internetu, youtube, nám dneska otevírá úplně ten obzor naprosto širokej, takže se dostáváme vlastně k čemu chceme, dneska je to naprosto dostupný.“¹¹³ Hlavním zdrojem se stal internet a platforma Youtube, kde v dnešní době může člověk nalézt i videa z veřejných živých vystoupení indiánských kapel: „...no a pozděje teda jako hlavně youtube, kde jsou prostě nahrávky z powwow živý.“¹¹⁴

¹¹⁰ Rozhovor s Filipem Chmelem, 19. 2. 2020

¹¹¹ Rozhovor s Petrem Harantem, 21. 4. 2020

¹¹² Rozhovor s Alešem Sedláčkem, 3. 4. 2020

¹¹³ Rozhovor s Alešem Sedláčkem, 3. 4. 2020

¹¹⁴ Rozhovor s Filipem Chmelem, 19. 2. 2020

4. 5. 2 Typologie inspiračních zdrojů

Různé typy inspiračních zdrojů přibývaly spolu se zlepšující se dostupností k nim. Nejprve se kapela učila pouze z nahrávek na audiokazetách, které většinou byly ve velmi špatné kvalitě. Mezi první indiánské kapely, které inspirovaly repertoár Walden Singers, se řadí Porcupine Singers: „*Ty první nahrávky jsem slyšel asi v roce 90 těch kapel, to bylo, co jsme se zajímali. Nějaký písničky s bubínkem, to už jsme třeba slyšeli i dřív, ale v tom roce 90 jsme slyšeli ty první nahrávky, to byla kapela Porcupine Singers, což pak dlouho jsme hráli ty jejich písničky.*“¹¹⁵

Dalším významným typem inspiračního zdroje se staly knížky a zpěvníky, díky kterým nebylo nutné odposlouchávat nahrávky a bylo možné se rychleji naučit písně. Důležitým inspiračním zdrojem se stala kniha *Songs and Dances of the Lakota*, ke které byl přiložen zpěvník, jehož repertoár kapela nastudovala celý: „*Když třeba vydal Ben Black Bear knížku Songs and Dances of the Lakota, tak jsme si vybírali ty písničky, jak šly po sobě, protože k tomu byl ten zpěvník a postupně jsme se je učili.*“¹¹⁶

Vedle nahrávek písní a zpěvníků se s vývojem technologií začaly vyrábět také kompaktní disky (CD). Významné pro praktikování indiánské hudby se stalo pro kapelu výukové CD *Learn to Hear Powwow Songs*, které obsahovalo detailní popis, jak hrát pow wow písně: „*...a pak jsem, už ani nevím kdy, se ke mně dostalo jedno jakoby takový cděčko, který dělal jeden indián prostě, se jmenovalo Learn to Hear Powwow Songs a bylo tam vlastně vysvětlený ty principy vlastně přesně, jak je jako ta písnička postavená a jak se hraje a co to je předzpěv a jak se opakuje a tak.*“¹¹⁷

V současné době pochází většina inspiračních písní z internetu, hlavně z platformy Youtube, kde jsou k dispozici i videozáznamy z amerických powwow.

4. 6 Autenticita produkovávané hudby

Ve vztahu k autenticitě hudební produkce lze u Walden Singers rozeznat dvě různé pojetí autenticity. První vychází z představy co nejuvěrnějšího napodobení tradiční kultury ve smyslu pravého, skutečného a jedinečného (Sharpley podle Reisinger, Steiner 2006: 67). Autentičnost v hudbě může být vyjádřena tím, do jaké míry hudba nadále připomíná svůj

¹¹⁵ Rozhovor s Alešem Sedláčkem, 3. 4. 2020

¹¹⁶ Rozhovor s Alešem Sedláčkem, 3. 4. 2020

¹¹⁷ Rozhovor s Filipem Chmelem, 19. 2. 2020

původní zdroj, například pokračováním v používání tradičních nástrojů a zdržením se používání modernějších forem instrumentace (Redhead, Street 1989).

Z kapitoly 4. 5 Inspirační zdroje vyplývá, že se kapela v produkování hudby inspiruje indiánskými kapelami. Jelikož většinu písní, které kapela hraje, jsou odposlouchané právě z originálu nějaké jiné kapely, je pro kapelu Walden Singers důležitá autenticita ve smyslu věrného napodobení písně, včetně všech jejích prvků: „*Tak k týt interpretaci, týt vlastní muziky, tak se jí snažíme co nejvíc kopírovat, když teda říkáme: „ano, my hrajeme tuhle tu píseň od týhle týt kapely“*“, *tak se to opravdu snažíme dělat tak, jak to dělaj oni, včetně různých úderů, který tam jdou jako silný, tu melodii, co nejvěrnějš kopírovat.*“¹¹⁸

Přesto si je kapela vědoma, že jejich kvalitu produkce nelze porovnávat s indiánskými kapelami a ví, že je poznatelný rozdíl mezi euroindiánskou a indiánskou kapelou: „*V tomhle tom se to posunulo, že se to víc přesunuje, podobáme se, myslím si, že se podobáme víc tomu originálu, ikdyž třeba ty hlasy pořád jsou jiný, většinou je to poznat, když byste vzala nahrávku, co zpívají opravdu jako indiáni nebo native teda a my tady, tak to jde poznat prostě no.*“¹¹⁹ Jeden z důvodů může souviset s již probíraným tématem, který se týká kvality produkce z pohledu hudebního nadání, kdy jsou euroindiánské kapely složeny z lidí, kteří se zajímají o indiánskou kulturu a z nich jsou pak někteří, kteří se rozhodli k založení kapely. Kdežto indiánské kapely se skládají jen z těch, kteří se hudbě věnují bez ohledu na to, jaké mají jiné zájmy. Další z důvodů může být spatřován také v genetických dispozicích. V dnešní době například může podporovat sílu hlasu indiánských zpěváků také mohutné tělo, ve kterém zvuk dobře rezonuje, jako důsledek současné indiánské životosprávy, která způsobuje značně rozšířenou obezitu. Otázkou je, zda byl tento rozdíl znatelný také v dřívějších dobách, kdy byl životní styl indiánů odlišný od toho současného.

*A druhej výklad může být samozřejmě nějaká genetická dispozice. Je to přece jenom jako jiná rasa a ta může mít nějakou jinou barvu zvuku, hlasu a jiné tělesné dispozice. Ty chlapy jsou většinou ohromně tlustý, když se podíváte na ty kapely, tak oni jsou vycukrovaný od cocacoly a toho pohybu maj dneska málo. Tak jsou hrozně hřmotný, a může to mít nějaký vliv na jejich hlas. To je ale fakt jenom je moje úvaha a nemám to podložený žádnějma zdravotníma studiema, žádnějma statistikama. Každopádně zpívaj líp než my samozřejmě.*¹²⁰

¹¹⁸ Rozhovor s Alešem Sedláčkem, 3. 4. 2020

¹¹⁹ Rozhovor s Alešem Sedláčkem, 3. 4. 2020

¹²⁰ Rozhovor s Alešem Sedláčkem, 3. 4. 2020

Zajímavým porovnáním k myšlenkám o genetických dispozicích, je vnímání zpěvu členů kapely, kde se objevily názory, že zpěv některých je moc „bělošský“. Domnívám se, že označení „bělošský“ vychází z porovnání západoevropské hudby s indiánskou (viz 4. 2. 5 Význam indiánské hudby pro členy kapely). Je tedy zřejmé, že přestože se členové kapely snaží o to být autentičtí, věrné napodobení zpěvu je problémové, ať už kvůli genetickým predispozicím či kvůli jinému naučenému cítění hudby.

Dalším prvkem ve snaze o co nejautentičtější produkci je využití ženských hlasů, tzv. back-upů, kdy ženy stojí za hráči a zpívají společně s nimi odpovědi (response) na předzpěvákovo zvolání (call). Po vzoru indiánů se kapela Walden Singers o nacvičení back-upů také pokusila.

Já jsem zvědavý, teďka Filip nacvičil, dal dohromady v rámci táboření na Kosáku několik holek, který tam zpívaj ty backupy kolem bubnu, že buben je takovej, že jako mužská záležitost, kde sedí ty chlapy a bubnují, ale ty holky, nebo ženský můžou stát vzadu a pomoci tím zpěvem, což ale není vůbec nějaká druhořadá záležitost, naopak je to... zas to vnáší nějaký nový prvek, který je u těch indiánů tradiční a používá se a pak to dobře zní a ty holky, jak maj ještě posazený ty hlasy jako jinak, tak to fakt zní zase, jo, úplně to nabývá jinej směr a líbí se mi to, tak jsem zvědavej, jestli tohle se podaří nějakým způsobem uchovat a někam to posouvat, jestli ty holky vydrží a jak to bude dál.¹²¹

Je zajímavé si povšimnout, že kapela se neporovnává s ostatními euroindiánskými kapelami, pouze s těmi indiánskými. Domnívám se, že je to kvůli tomu, že euroindiánské kapely jsou také pouze napodobiteli, z toho důvodu nejsou pro kapelu důležití ve smyslu autenticity.

Druhým pojetím autenticity je takové, že není důležité co nejvěrnější napodobování, ale naopak být, co nejvěrnější sám sobě. Autentičnost vyžaduje, abychom skutečně byli takovým typem člověka, jakým chceme být ostatními vnímáni. Toto pojetí je často akcentované v rámci post-subkulturních studií. Většina lidí z různých subkultur dělí ve vztahu k autenticitě lidi, praktiky a věci na skvělé, pravdivé a skutečné a ty neautentické na nepřesvědčivé, falešné a nepravé. Nejen v praxi subkultur, ale i obecně je pro lidi klíčové usilování, předvádění a posuzování pravosti. (Haenfler 2013: 83)

Členové kapely vnímali jako neautentické a nevhodné zpívat v písních o tom, co sami neprožili, nebo v čem sami nevyrostali., jelikož je to nepravdivé, co se týče jejich osobnosti: „*Takže ty písničky o válce, když naše kapela, tam máme čtyři z pěti modrou knížku, a zbytek byl na*

¹²¹ Rozhovor s Lukášem Schorným, 8. 4. 2020

*civilce jo, na vojně byl jeden kluk a ten toho do dneška lituje, tak nemůžeme zpívat o válce prostě jako, to je neupřímný.*¹²²

To je inspirovalo k tomu, že pokud jejich hlavní činnost je věnována českým dětem, mohli by vytvořit také z české dětské písňové písně v indiánském stylu pro děti, kdy zároveň autenticky budou zpívat o pohádce, na kterou se sami jako malí dívali.

*Vidím jako příležitost, až mě někdy vyhodí z práce a nebudu mít co dělat, tak se cejtím na to, že dotáhnem takových pět dalších písniček dál jakoby no, protože jsou zase něčím zajímavější a víc to odráží ten, řekl bych náš český přístup do té indiánské kultury vtisknout to naše dětství, to na čem jsme vyrůstali, podobně jako indiáni zpívají písničky pro děti o Mickey Mouseovi a o Lonely Tunes, protože chtějí přitáhnout tu mládež k těm písničkám.*¹²³

Inspirovali se přitom indiánskou kapelou Black Lodge Singers jednou z nejposlouchatelnějších kapel západoevropským publikem, která takto zpracovala postavy z dílny Walta Disenya.

*Ale vím, že vlastně jediná taková, když to řeknu hloupě, ale rádoby libivá, libivější jako nahrávky pro Evropany, tak je od kapely Black Lodge Singers, bylo album, který bylo udělaný jako písničky pro děti a ty byly, tam zpívají o různých Mickey Mousích a prostě různé ty postavy z těch kreslených hrdinů a jednoduchý písničky navlečený na ty tradiční rytmy... A tohle byly písničky, který byly v angličtině, a ještě k tomu pro děti, takže jednoduchý sdělení, který i my s naší jako špatnou angličtinou jsme byli schopní pochopit o čem se tam zpívá, to byla taková první libivější, víc hraná záležitost, kde jsme se naučili víc písniček v rámci jednoho alba.*¹²⁴

Kapela Black Lodge Singers neinspirovala členy Walden Singers pouze tvorbou dětských textů, hlavní inspirace se týkala přístupu k otázce proměn indiánské kultury, kdy kapela Black Lodge Singers svou tvorbou ukázala, že si mohou dovolit jako indiánská kapela vytvořit indiánskou píseň s „moderním“ textem, namísto použití starých tradičních témat.

Když jsme přišli do styku s modernějšíma nahrávkama nebo třeba s dětskejma písničkama, tak jsme viděli, že i indiáni, k tomu přistupujou místama už odlehčeně a že se snaží třeba právě motivovat děti tím, že ty písničky už nemaj jenom o těch tradičních tématech, kde nějaký válečník tancuje a Němci brečí. Tradiční moderní písňe byly hodně spojený s válkou nebo s druhou světovou nebo s korejskou nebo s vietnamskou... prostě bojovníci bojujou, nepřítel

¹²² Rozhovor s Petrem Harantem, 21. 4. 2020

¹²³ Rozhovor s Petrem Harantem, 21. 4. 2020

¹²⁴ Rozhovor s Lukášem Schorným, 8. 4. 2020

*utiká, a to se tam opakovalo celou dobu. Tak už se posunuli k tomu, že jde Spongebob a Spongebob má kalhoty s kostkama, žije v moři a v ananasu, nebo jak to je... z těch pohádek různých. Tak jsme v tomhle duchu zkoušeli tvořit, ale velmi opatrně.*¹²⁵

Z několika melodií si kapela Walden Singers nakonec vybrala úvodní píseň z kreslené pohádky Bob a Bobek – králíci z klobouku. Text k písni složil Petr Harant spolu s celou kapelou, snažili se do něj vložit indiánské prvky. Petr Harant mi k němu poskytl také vysvětlení:

Dva králíci z klobouku,

skáčou v rytmu crow hopu, - *to je název toho tance.*

Bobku vstávej volá Bob,

tady frčí vraní skok, - *to je překlad toho crow hop, by měl být jako vraní poskok spíš, tanec, ve kterém je takový poskok, takový jako zaškobrtnutí, tak.*

Todle není večerníček,

nemusíte chodit spát,

Walden hraje, žádný bobky, - *jako žádný strachy,*

vstávej a pojď tancovat. - *to je častěji termín těch indiánských písniček, to je výzva pro ty tanečníky, aby šli na parket jakoby, pojďte tancovat.*¹²⁶

Termín „pojď tancovat“ je častý ve starších indiánských písních a v písničce Bob a Bobek je vložen právě kvůli odkazu k tradici. Zajímavé je, že přestože kapela vytvořila český text kvůli autenticitě, protože tuto pohádku znají z dětství, současně neustále odkazují také ke kultuře a tradici indiánské, čímž se domnívám dávají najevo jistý respekt k tvorbě indiánských písní, jenž nepochází z jejich kultury.

*V těch původních nebo starších, třeba padesát let starých písničkách indiánských nebo třicet let jo, tak že ten motiv se tam opakuje, že ony nejsou tak textově bohatý, že tam jsou ustálený slovní spojení a ta výzva, aby šli tanečníci jako tancovat, že to je prvek, kterej se opakuje, nebo vyskytuje, tak jakoby, že ty písně jsou k tanci, je to společenská událost. Takže tím, že my tam česky zpíváme tohle sousloví, tak vlastně tím jako odkazujeme k té tradici.*¹²⁷

Kapela vnímá vlastní tvorbu pozitivně a myslí si, že pokud se člověk věnuje nějaké hudbě, zná a naučí se její zákonitosti a pravidla, aby při vlastní tvorbě nedělal rytmické či melodické chyby, které do konkrétního stylu hudby nepatří, nevidí důvod, proč by nemohl začít tvořit

¹²⁵ Rozhovor s Alešem Sedláčkem, 3. 4. 2020

¹²⁶ Rozhovor s Petrem Harantem, 21. 4. 2020

¹²⁷ Rozhovor s Petrem Harantem, 21. 4. 2020

v tomto stylu i svou vlastní hudbu. Naopak k ní přidává nové osobité prvky, které ji obohatí a hudba znovu ožije, nezůstane strnulá v jedné formě.

Ale v každém případě je to právě jako se vším, že člověk by se to nejdřív měl pořádně naučit, protože tam nějaký zákonitosti jsou no a potom si myslím, že jako je stejně připravenej na to vytvořit něco vlastního, co bude tomu stylu nějak odpovídat a nebo to přinese i třeba do toho něco jinýho, protože taky to jako všechno, tam je nějaký složení tý písni, který je tradiční a mělo by se dodržovat, někdy se stejně ale překročí, ale furt se jede v nějakých jako mezích, ale i tak se to jako vyvíjí a vždycky tam každá ta kapela přidá něco trošku svého, takže je to prostě živá kultura, která se furt vyvíjí a mění.¹²⁸

Jelikož členové kapely jsou sebekritičtí ve smyslu, že nejsou tak dobří jako indiáni, po dlouhou dobu praktikovali indiánskou hudbu ve snaze o co nejvěrnější reprodukci indiánské hudby. Kapela se k produkování vlastní hudby odhodlala teprve v nedávné době, když členové usoudili, že jsou schopni a již dostatečně znali zásady indiánské hudby, že mohou vytvořit vlastní píseň.

A zkoušel jste třeba vymýšlet nebo v rámci kapely zkoušeli jste vymýšlet i nějakou vlastní písničku nebo nějakou vlastní tvorbu?

To až velmi, velmi pozdě. K tomu jsme se jako odhodlali až před, já nevím, třeba čtyřma rokama třeba si vůbec s tím pohrávat, jinak do té doby to bylo nedotknutelný, protože prznit kulturu to jsme si nikdo vůbec nedovolili, takže jsme jí prznili, ale alespoň tím, že jsme si mysleli, že jí věrně napodobujeme.¹²⁹

Je důležité zmínit, že toto druhé pojetí autenticity neodporuje tomu prvnímu, autenticita je zde spatřována právě ve formě stejného počínání, co se produkování týče: „*Takže dá se prostě i v našem rybníčku napsat indiánská písnička, když to řeknu vlastně takhle úplně jednoduše nebo nějak zkráceně. Takže můžeme prostě tvořit, můžeme i, když tomu dáme ten správný rytmus, tak můžeme vymyslet slova jaký chceme. I ty indiáni to takhle dělali žejo, že oni skládali prostě k nějakýmu, něco se stalo, tak oni k tomu vymysleli třeba písničku.*“¹³⁰

¹²⁸ Rozhovor s Filipem Chmelem, 19. 2. 2020

¹²⁹ Rozhovor s Alešem Sedláčkem, 3. 4. 2020

¹³⁰ Rozhovor s Patrikem Dirnem, 14. 4. 2020

5 Závěr

Hlavním téma mé práce se týkalo provozování indiánské hudby na území České republiky. V diskurzu etnomuzikologie jsem hudbu zkoumala jako výsledek lidské činnosti pomocí třísložkového analytického modelu od Alana P. Merriama, který bylo potřeba rozšířit o pojem *soundscape* (hudební svět) od Kay K. Shelemayové kvůli dynamické povaze dnešního světa, kdy dochází k neustálé přeměně a nabalování významů. Jelikož indiánská hudba není již zakotvena pouze v kultuře indiánů, ale praktikuje se téměř po celém světě je vhodné mluvit spíše o hudebním světě indiánské hudby, který v sobě nese neustále změny a mísení vlivů vznikající rozšiřováním indiánské hudby po světě. Podle tří složek – hudební zvuk, hudební i nehudební chování a významy, přisuzované hudebnímu zvuku – jsem se snažila analyzovat data, které jsem získala z rozhovorů se členy kapely Walden Singers, zúčastněného pozorování jejich zkoušek a nezúčastněného pozorování 23. a 24. českého powwow v Kladně.

V empirické části jsem se po představení kapely Walden Singers zabývala hlavní výzkumnou otázkou: „Jak je indiánská hudba praktikována v prostředí České republiky/Prahy?“, kde jsem se pokusila shrnout, jak se indiánská hudba – lidská činnost – provozuje a snažila jsem se zachytit významy, které členové kapely připisují svému chování, které produkuje určitý zvuk.

Hlavní význam indiánské hudby je spatřován ve spojitosti s kulturou severoamerických nativních etnik, kdy pro členy Walden Singers vycházejí důvody praktikování z potřeby existence euroindiánské kapely, která doplňuje celkový zájem o indiány a dotváří atmosféru na táboření. Dále je pro členy významné, že prostřednictvím praktikování indiánské hudby se mezi nimi vytvořily pevné přátelské vazby, které se neustále prohlubují. Jedná se o vytvoření určité kolektivní identity (všichni jsou členové jedné euroindiánské kapely), která je podle Turina zásadní pro formování a udržování společenských skupin (Turino 2008: 2). Z toho důvodu se kapela po třicet let své existence brání komodifikaci a za své poslání považuje kromě účasti na powwow, představování indiánské hudby široké veřejnosti. Přitom zdůrazňují v porovnání indiánské hudby se západoevropskou uvolněnost a neodbornost indiánské hudby oproti soustředěnosti a odbornosti, které jsou vyžadovány při provozování hudby západoevropské.

Chování členů kapely při praktikování se projevilo ve hře na buben a při dodržování zásad, které se týkají určitého chování. Dále tak v případě rozdělení rolí, kdy si členové podle svého

hudebního nadání a pěveckých vloh a predispozic uvědomují jakou funkci v rámci kapely představují a podle toho také přizpůsobují svou činnost. Například pokud někdo neudrží rytmus, jeho údery jsou slabší, zatímco svou silou hlasu přispívá intenzitě celkového zpěvu. Z toho vyplývá, že kromě předzpěváka, není důležité a stěžejní hudební nadání členů kapely.

Zvuk jsem po vzoru Bruno Nettla, který se hudbě préríjních indiánů věnoval, rozdělila podle jím popsané struktury. Většina powwow písni se rozděluje na sloky, které se nazývají „push-up“ a na refrény „chorus“. Charakteristický je vysoký, křiklavý a intenzivní zpěv, který dotváří melodii k pravidelnému bubnování na čtyři doby. Motiv hlavní melodie se v písni neustále opakuje.

K praktikování jsem přiložila popis slavnostem severoamerických tanců a písni – powwow. Pro utváření hudebního světa indiánské hudby v České republice je stěžejní každoroční powwow. Na slavnostech powwow se vyjednává a utváří podoba indiánské hudby, nejen z pohledu kapely, ale také přístupem a chováním organizátorů a vlastně všech účastníků této události

V první výzkumné podotázce: „Jak se lidé, kteří tuto hudbu provozují, identifikují s indiánstvím?“ bylo stěžejní zjistit, zda členové kapely Walden Singers svým hudebním vkusem stvrzují také svou identitu. Došla jsem k závěrům, že provozování indiánské hudby je jedním z habitů euroindiánské identity členů kapely Walden Singers. Po vzoru Thomase Turina chápu *identity* jako částečné a proměnlivé selekce habitů, které slouží k prezentaci nás samých a vyzdvihují jen to, co je v dané situaci relevantní. Společně s produkováním euroindiánské hudby se členové Walden Singers s euroindiánským identifikují skrze členství v organizaci Liga lesní moudrosti, dodržování stylového táboření včetně výroby indiánských předmětů, udržování dlouhých vlasů, uskutečnění návštěvy Ameriky a provozování jiných činností spojených s indiány.

Díky všem těmto skutečnostem mohu tvrdit, že členové kapely se k indiánské hudbě dostali až poté, co se začali věnovat celkovému zájmu o indiány. Z rozhovoru s Alešem Sedláčkem jasně vyplynulo, že pokud se chtějí indiánům věnovat, je nutné se věnovat také jejich hudbě. Kay K. Shelemayová ve vztahu identity a hudby tvrdí, že: „...náš výběr hudby slouží jako průvodce k tomu, kým si myslíme, že jsme a kým si přejeme být“ (2015: 386). Podobně i Zuzana Jurková tvrdí, že není nutné, aby byla provozovaná a konzumovaná hudba přímo v základu skupiny, ale je důležitým prvkem jejich identifikace (2016: 93). Stejně tak,

členové Walden Singers stvrdili a posílili svou euroindiánskou identitu i praktikováním a někteří i poslechem indiánské hudby.

V další výzkumné podotázce: „Odkud čerpají inspirační zdroje a jak s nimi ve své produkci zacházejí?“ jsem rozdělila proměny v dostupnosti inspiračních zdrojů na tři období: 1) Před pádem Železné opony, 2) Po pádu Železné opony a 3) Období rozvoje informačních technologií. Kapela tedy na začátku své existence využívala pouze nahrávky, které byly málo dostupné a v omezeném množství. Po změně režimů došlo k většímu přísunu zboží a kapela čerpala inspiraci kromě nahrávek také ze zpěvníků a výukových kompaktních disků. Od chvíle rozvoje informačních technologií se kapela z velké části inspirovala hlavně na internetu z videozáznamů na platformě Youtube.

Poslední výzkumná podotázka se zabývala produkcí hudby ve smyslu autenticity: „Jaký důraz kladou ve své praxi na autenticitu produkované hudby?“ V této kapitole se objevilo dvojí chápání autenticity u členů kapely Walden Singers. První, dalo by se říct, že převažující, vnímání autenticity je ve smyslu, co nejvěrnějšího napodobení indiánských kapel. Pro členy kapely je autenticita spatřována ve věrné reprodukci indiánské hudby společně s využitím stejných hudebních nástrojů, které budou vyrobeny ze stejných materiálů, aby dosáhli, co nejpodobnějšího zvuku (buben a paličky). V případě zpěvu si je kapela sebekriticky vědoma, že nejsou tak dobří zpěváci jako indiáni, ať už čistě ze důvodů, kdy se indiánské kapely skládají z dobrých zpěváků, zatímco ty euroindiánské se skládají pouze z lidí, kteří se indiánům věnují, či z důvodů genetických predispozic. Domnívám se, že proto se členové Walden Singers nesrovnávají s jinými euroindiánskými kapelami a hlavním inspiračním zdrojem jsou pro ně nahrávky indiánských kapel, které členové Walden Singers naposlouchávají.

Druhý pohled v chápání autenticity je po vzoru subkultur, kde je na ní pohlíženo ve smyslu pravosti a skutečnosti sebe sama. Členové kapely Walden Singers vnímají jako neautentické, pokud zpívají o něčem, co sami nezažili. Chtějí ukázat, mluvit, zpívat o svých vlastních, pravých a skutečných zážitcích. Z toho důvodu se kapela rozhodla vytvořit vlastní píseň s konotacemi k jejich dětství. Je důležité upozornit na to, že toto pojetí autenticity neodporuje prvnímu pojetí autenticity, jelikož to samé činí také kapely indiánské.

Hlavním cílem mé práce bylo popsat, analyzovat a interpretovat hudební svět indiánské hudby na území České republiky na příkladu euroindiánské kapely Walden Singers. Pomocí výzkumných otázek jsem se snažila poskytnout, co nejdetailnější popis sociální reality, která

se utváří kolem indiánské hudby v Praze. Jsem si vědoma toho, že takový popis není ani zdaleka úplný, jelikož kapela Walden Singers není jediná, která provozuje indiánskou hudbu a zároveň se v pojetí hudebního světa (*soundscape*) skrývá mnohem více aktivit, které takový svět utváří.

Použité zdroje:

- Bílý Wampum (Praha) – thewoodcraft.org* [online]. ©2016 [cit. 2020-08-05]. Dostupné z: [https://www.thewoodcraft.org/wiki/index.php/B%C3%ADI%C3%BD_Wampum_\(Praha\)](https://www.thewoodcraft.org/wiki/index.php/B%C3%ADI%C3%BD_Wampum_(Praha))
- BRIDGES, Eliška. *Indiánská subkultura v České republice*. Diplomová práce. Praha, 2017.
- Etický kodex České asociace pro sociální antropologii | CASA. *CASA | CASA* [online]. Copyright © CASA [cit. 2020-08-03]. Dostupné z: http://www.casaonline.cz/?page_id=7
- CLARK, John A. Hypothetico-deduction and educational research. *Educational Research* [online], 2000. 42(2), 183–191, [cit. 2020-08-03]. ISSN 0013-1881. Dostupné z: doi:10.1080/001318800363827
- DANĚK, Milan. *Pedagogika Setonova woodcraftu*. Brno, 2013. diplomová práce (Mgr.). Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. Fakulta humanitních studií.
- HAENFLER, Ross. *Subcultures: The Basics*. Routledge, Taylor & Francis Group, 2014.
- HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*, Praha: Portál, 2016.
- HERLE, Anita. DANCING COMMUNITY: POWWOW AND PAN-INDIANISM IN NORTH AMERICA. *The Cambridge Journal of Anthropology*, Vol. 17, No. 2, SPECIAL ISSUE: LIVINGTRADITIONS: CONTINUITY AND CHANGE, PAST AND PRESENT (1994), pp. 57-83, [cit. 2020-08-03]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/23820415>.
- HLÚŠEK, Radoslav. Euro-Indians in the framework of Slovak society. In: *Subcultures and new religious movements in Russia and East-Central Europe*. Bern: Peter Lang, 2009, s. 165-185.
- HOEFNAGELS, Anna. *Northern Style Powwow Music: Musical Features and Meanings*, Canadian Journal for Traditional Music, Vol. 31, 2004.
- CHMEL, Filip. Hudba na powwow. *www.powwow.cz – stránky českých powwow* [online]. Copyright © pulnocnimys. All Rights Reserved. [cit. 2020-08-03]. Dostupné z: <http://powwow.cz/hudba/>
- Indian Corral – Sdružení českých euroindiánů. *Indian Corral – Sdružení českých euroindiánů* [online]. [cit. 2020-08-03]. Dostupné z: <http://indiancorral.cz/>

- JURKOVÁ, Zuzana. *Kapitoly z mimoevropské hudby*, Olomouc: Univerzita Palackého, 2001.
- JURKOVÁ, Zuzana, kol. *Pražské hudební světy*, Praha: Karolinum, 2013.
- JURKOVÁ, Zuzana. *Národopisná revue: Badatelské spektrum současné etnomuzikologie: cesta etnomuzikologů do města XXVI.*, Národní ústav lidové kultury, 2016.
- KONOPÁSEK, Zdeněk. *Co si počít s počítačem v kvalitativním výzkumu*. Biograf č. 12, 1997.
- KRÜGER, Simone. *Etnografie v múzických uměních, Studentský průvodce*. Z angl. orig. *Etnography in the Performing Arts a Students Guide*. Palatine, 2008. Přel. Jadrníček L. Nepublikovaný bakalářský překlad FHS UK, 2014.
- Úvod | Liga lesní moudrosti. *Úvod | Liga lesní moudrosti* [online]. Copyright © 2013 Liga lesní moudrosti [cit. 2020-08-03]. Dostupné z: <https://www.ligalesnimoudrosti.cz/>
- MAJEROVÁ, Karolina. *Evropská powwow. Www.powwow.cz - stránky českých powwow* [online]. WordPress [cit. 2020-07-30]. Dostupné z: http://powwow.cz/vice_o_powwow/#Evropa
- MERRIAM, Alan P. *Antropologie hudby*. Z angl. orig. *The Antropology of Music*. Northwestern University Press, 1964. Přel. Mikoš Boháček. Nepublikovaný bakalářský překlad, FHS UK.
- MOUNK, Yascha. *Lid versus demokracie: proč je naše svoboda v ohrožení a jak ji zachránit*. Praha: Prostor, 2019. Globus (Prostor). ISBN 978-80-7260-420-3
- NETTL, Bruno, ROMMEN Timothy, K.F WONG Isabel, et al. 2017. *Excursions in world music*. Seventh edition (+ 3 CD). New York: Routledge, Taylor & Francis Group
- NOVOTNÁ, H. et al., n.d. *E_úvod do společenskovedních metod: Výběrové strategie*. Praha [cit. 2020-01-07]. Dostupné z: <http://moodle.fhs.cuni.cz/course/view.php?id=614>
- NOVOTNÁ, H. et al., n.d. *E_úvod do společenskovedních metod: Etika ve společenskovedním výzkumu*. Praha [cit. 2020-01-07]. Dostupné z: <http://moodle.fhs.cuni.cz/course/view.php?id=614>

- PECL, Václav. *Fenomén oživené historie (na příkladu českých a moravských euroindiánů a jejich shromáždění na akcích pow wow)*. Diplomová práce. Brno: Masarykova univerzita, filozofická fakulta, 2009.
- REDHEAD, S. and STREET, J. *Have I the right? Legitimacy, authenticity and community in folk's politics*. *Popular Music* 8 (2), 177–184, 1989.
- REISINGER, Yvette, STEINER, Carol. *Reconceptualizing Object Authenticity*. *Annals of Tourism Research*. 33, 65-86, 2006. 10.1016/j.annals.2005.04.003.
- SCALES, Christopher. *Powwows, Intertribalism, and the Value of Competiton*. *Etnomusicology*, vol. 51 no. 1, 2007.
- SHELEMAY, Kay Kaufman. *Soundscapes: Exploring Music in a Changing World*. W. W. Norton, 2015.
- SOUKUP, Václav. *Antropologie: Teorie člověka a kultury*. Praha: Portál, 2011.
- SPÁLENÝ, Pavel. *Liga lesní moudrosti a environmentální výchova aneb Přírodou k čistému lidství*. Conference: Asociace vzdělavatelů pedagogů volného času, 2008 [online]. [cit. 2020-08-03]. Doi: 10.13140/2.1.4994.5600.
- ŠVAŘÍČEK, R., ŠEĐOVÁ, K. a kol. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Praha: Portál, 2007.
- TAYLOR, C., F. *The Indian Hobbyist Movement in Europe*. In Washburn, W., E. (ed.). *Handbook of North American Indians*. (4): History of Indian–White. s. 562-569, 1988.
- TELENSKÁ, Jana. *Euroindiáni: Modely způsobu života*. Diplomová práce. Praha, UK FHS, 2012.
- TURINO, Thomas. *Music as Social Life: The Politics of Participation*, Pap/Com edition, Chicago: University of Chicago Press, 2008.
- Walden Singers na pražské Bambiriádě v roce 2012. In: *Youtube* [online]. 23. 4. 2013 [cit. 2020-08-03]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=crd2bsvferw>. Kanál uživatele ADAM.cz – video.
- WATCHMAN, Renae. *Powwow Overseas: The German Experience*. In: Ellis, C.; Lassiter, L. E.; Dunham, G. H. *Powwow*. University of Nebraska Press : Lincoln and London, 2005.

Seznam obrázků

Obrázek č. 1 - kapela Walden Singers na 24. ročníku powwow v Kladně, archiv autorky.....	21
Obrázek č. 2 - pokus o zápis hlavní melodie, transkripce autorky.....	33
Obrázek č. 3 - soutěžní tanec na 24. ročníku českých powwow (tanečník vlevo zmiňovaný Robert Soto), archiv autorky.....	37